

Boerenbetweterigheid uit het verleden

*

De stoutste wezels zupen de beste eiers ut

*

Doos Gazette, een slim schrift des tijds met meer dan 700 lezers

Beste abonnee

Uit de verzameling van het kadok

Bezoek de Hopast van het Neerhof in groep ! Alle info op de webstek!

De Hopast

't Neerhof VZW
Krombeekseweg 32
8970 Poperinge

Het erfgoedproject 't Neerhof bestaat uit drie aparte projecten. Het digitale project probeert zoveel mogelijk Poperingse en Hopgeschiedenis op de webstek te krijgen en is te vinden op:

<https://tneerhofvzw.be>

Het restauratieproject 't Neerhof probeert verder de gebouwen van de hoeve en de omliggende velden te restaureren en te bewaren in een 19de eeuwse context.

Het publieksproject stelt de gebouwen open voor 'geschiedkundige' initiatieven.

Momenteel is de hopast voor het publiek open op de 2de en de 4de zaterdag van de maanden mei tot en met oktober. 2022 en dit in de namiddag om 14.00 uur. In de hopast wordt er een tentoonstelling gebracht rond het thema van de geschiedenis van de hoeve, de familie Lebbe en de hopteelt en wordt gebracht met talrijke korte filmpjes.

De tentoonstelling is te bezoeken met gids en de rondleiding neemt ongeveer 2 uur tot 2 uur 30 in beslag.

Individuele kunnen op de open dagen aansluiten tegen de prijs van 10 euro per persoon.

Men kan en moet zich inschrijven via

Guido.Vandermarliere@telenet.be

Indien er te weinig inschrijvingen zijn, houden de inrichters zich het recht voor om de open dag af te schaffen.

Naast het algemeen programma kan men als groep ook opteren van het het verteltheater – De Strijd tussen de Wijn- en de Bierheiligen’.

't Neerhof

Lees de geschiedenis van Poperinghe

Dank zij de goede zorgen van **Jean Boidin** is het DiMPop de website van 't Neerhof weer aangegroeid en loopt het nu tot 1608.

<https://tneerhofvzw.be/>

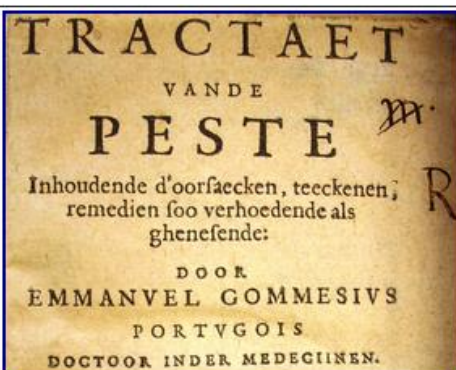
Jaar 1603

Voor dit jaar hebben we misschien een magere oogst van documenten, maar er zit er een heel mooie tussen; de requeste van de draperie!

Jaar 1604

Ook voor dit jaar zijn de documenten beperkt, maar er zit een prachtig processtuk in - het weefambacht tegen Jan Roens.

Jaar 1604

Hettractaatvandepest

1604 is ook het jaar dat de pest weer opdook en dan is een degelijk tractaat van de pest' heel leerrijk!

Jaar 1605

Een heel rijk jaar qua documenten: over een sacramentse toveraar, de keure van de wijn - het Coddenaarstraatje, een brouwerij, de Roden Hert en de Bonten Hert en den Inghel, over de stadsschool, injurien enz....

Jaar 1606

In 1606 diende men onder andere het octrooi van de accijnzen te vernieuwen en op de 14de oktober kwam er ook een verbod voor de uitvoer van de hop naar de Rebelse Provinciën, en ja, ook voor het Westkwartier.

Jaar 1607

Een normaal jaar? Toch een jaar waarin de Gasthuiskapel weer wordt opgebouwd en de wapenstilstand wordt uitgeroepen.
Een jaar van hoop op betere tijden, maar ook met de diefte van de biebuken en vleeselijke converstatie.

Jaar 1607

Makeblyde

Het leven van Ludovicus Makeblyde, één van de christelijke zonen van Poperinge en de meest gelezen schrijver in Vlaanderen; hij schreef immers de catechismus!

Jaar 1607

Stadsrekening

Eigenlijk geen echte stadsrekening, maar wel een rekening waarin alle gegoede Poperingenaars aan bod komen!

Jaar 1608

Een jaar van rustig leven?

Jaar 1608

dehelleketel motte - film

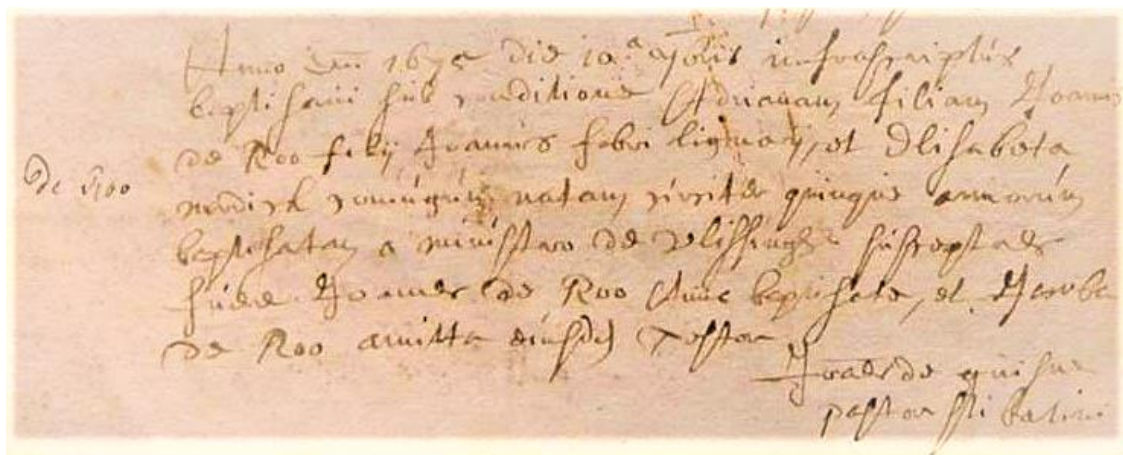
Op zoek naar de Biermanswal in de Helleketelbossen.

Van Tony Deroo kreeg ik het onderstaande interessante mailtje:

Guido

In het archief v Poperinge vond ik een bijzondere geboorteakte, die m.i. voer is voor uw gazette.

Boek 6 S Bertinus 1675

De vertaling is de volgende, met dank aan Henri:

10 april ondergetekende doopte onder voorwaarde Adriana dochter van Joannes Deroo zoon van Joannes, hout bewerker en Elisabeth Medick gehuwd geboren rond vijf jaren en gedoopt

door de dienst van Vlissinghen de doopheffers waren Joannes De roo ervoor gedoopt en Jacoba Deroo tante die hij aannam...

Geen gewone acte - Het kind werd in Vlissingen al gedoopt en de pastoor De Guisne liet het herdopen omdat het wellicht niet katholiek was gedoopt en hij het niet zeker wist. De vader wellicht - of de opa heeft zich kort ervoor ("ante") ook laten dopen.

Het gebeurt wel meer dat de kinderen die gedoopt werden door de vroedvrouw onder voorwaarde - zoals hier staat - herdoopt worden om zeker te zijn. Op dat moment telt de nooddoop en de pastoor doopt op voorwaarde dat die niet helemaal volgens de regels gebeurde (zie catechismusvragen..)

Hier gaat het wellicht over iemand die in een nieuwgezinden kerk werd gedoopt en dus niet katholieke zou gedoopt zijn - vermoeden van de pastoor.

Eigenlijk volgens de catechismus kan iedereen dopen in nood. Maar de conservatieve pastoor die wil zeker zijn dat alles is gebeurt volgens de catechismus en de goede intentie, "echt en natuurlijk water, zn.." vandaar de herdoop.

Het zou inderdaad interessant zijn of die tak van Deroo in Vlissingen heeft gewoond... ??? (tot zover Henri)

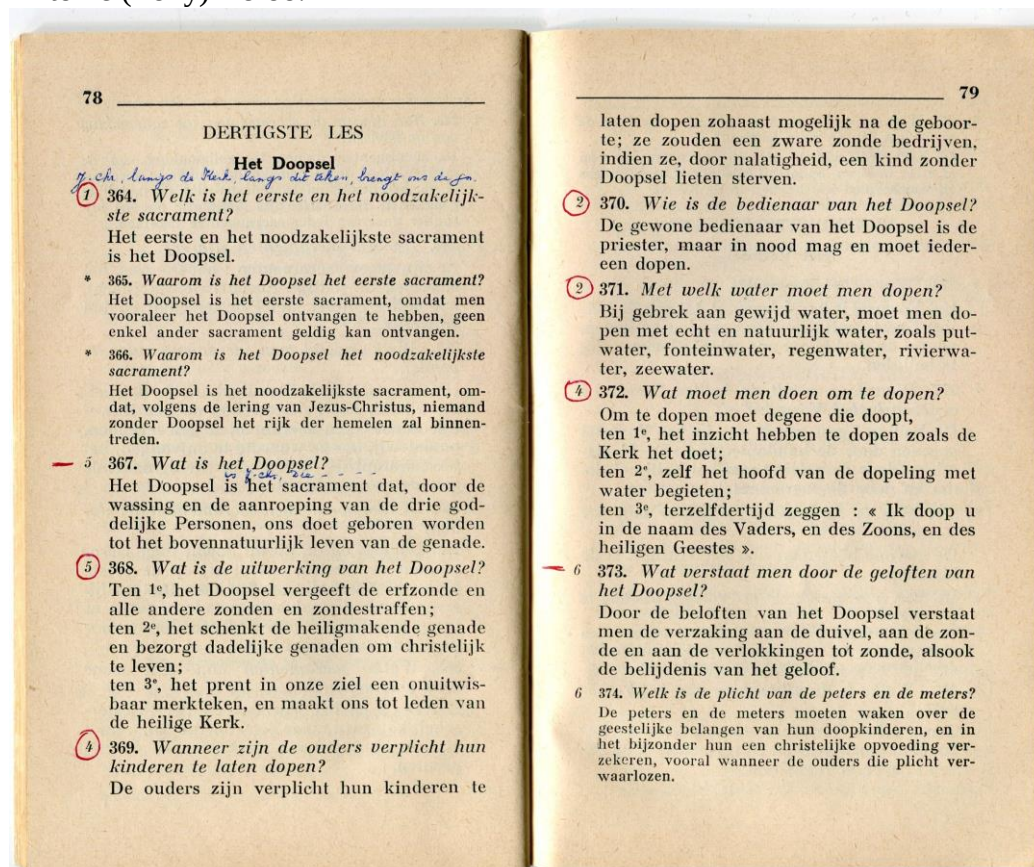
Mijn bevinding:

Dit zou hier een bewijs zijn dat er "geuzen" zijn die de volgende eeuw terugkeerden naar het land of de stad van hun geboorte.

Verder gegevens over Adriana (huwelijk, overlijden) heb ik niet. Een aanknopingspunt met mijn stamboom ook niet.

Groeten

Antoine (Tony) Deroo.

Het Puckelstraatje te Poperinghe

Ze zijn er aan begonnen!

Een aantal huizen in de Ieperstraat zijn gesloopt en nu zijn de archeologen bezig met de grond om te woelen. Benieuwd wat ze gaan vinden?!

Als we de historische kaarten van Geopunt Vlaanderen raadplegen, en we de kaart uit de atlas van de buurtwegen uit 1841 leggen op de huidige kaart - dan zien we dat langs het nummer 23 – het huis en winkel geweest van Vansevenant – er **een straatje** loopt.

Dat is **het Puckelstraatje**.

Het is ook nog te zien op de bovenste foto, genomen voor de afbraakwerken.

De oudste tekst die we over dit straatje gevonden hebben dateert van de **14de december 1557** en komt uit de register van de resoluties.

14 december 1557 – Een poort voor 't Puckelstraatje - Resoluties A
--

Robert van Bethlehem heeft ghenomen in pachte van de tresorier dezer stede een straetken liggheende **op de zuudzyde van zijn erfve**, groot in langhden xiiij – 14 - roeden ende in breedten zesse

roeden, toebehorende de zelve stede –

twelcke by hem met **een poorte ende loge** betemmerd was –

den termyn van zeven jaeren voor veertien schelle parisis tjaer wanaff 1ste jaer vallen zal te baefmesse xvc achtenvyftich –

dies werd hy Roberth gehouden **de wapenen der stede te doen stellen vooren op de deure** vande voorseyde poorte – ende indien hy Roberth binden dezelve tyd des stede plaetse levert over zyn erfve naerder den marct ghelegghen insghelycken breede omme voor tzelve betemmerde straetken ghehouden te werden ten proffyte vanden stede – werd ghehouden over behorelick gespeten ende beclaeght ende ontslegghen van breeder - heurlieden ghemeten – met expressen bespreken indien hy vanden stede weghe vermaend werde tzelve straeken in dies voorseyde name te verlegghen een jaer te voren – werd gehouden tzelve te doene volghende zijne protesten
Actum present schepenen ende cuerheers in de camere – den xiiij in december 1557

Een woordje uitleg.

Robert van Bethlehem woonde dus in het

toenmalige huis dat stond, waar de winkel van Vansevenant stond. Op de zuidzijde van zijn erf liep immers het Puckelstraatje.

Hij had het straatje betimmerd met een 'poorte ende loge'.

En poort is duidelijk. Een 'loge' is volgens WNT – of het Woordenboek van de Nederlandse Taal: 1. Een licht in elkaar gezet, meest houten, gebouw, bestemd voor bergplaats, of als tijdelijk onderdak voor andere doeleinden; loods. In Z.-Nederl. nog in gebruik.

En in een tweede betekenis; een afdak om iets onder te bergen. In een deel van Z.-Nederl. nog gebruikelijk (CORN.-VERVL.).

Robert van Bethelhem krijgt van de stad de toelating om dit te doen, mits dat hij een retributie betaalt van 14 schellingen parisis per jaar, wat eigenlijk een kleine som is.

Hij moet dus wel de 'wapenen der stede' op de deur laten stellen om zo duidelijk te maken dat dit straatje van de stad blijft, en in tijden van nood en ontij kan en mag gebruikt worden. Hiermee zal vooral bedoeld worden in tijden van brand – om water te kunnen gaan halen in de Vleterbeek.

Een 'Puckelstraatje' is een straatje als een 'puckel' of puikel.

Het WNT beschrijft **Pukkel**, als een vischnet, MEERT, Westvl. Idiot. (te Poperinge). BLY, Zee-vissch. 54. - Hierbij de afl. **PUIKELEN**, in den puikel kruipen, zich in de fuik laten vangen (DE BO [1873]), waarbij weer de samenst. **PUIKELNET**, vischnet van garen geknoopt en door hoepels opengespannen (DE BO [1873]).

— Dat niemant visschen moet ... inde vesten of viveren vander stede ... met vluwen, **puckelen**, stroppen, sporwaren ofte met eeneghen anderen instrumenten, Cost. v. Ieper 1, 438 [1535].

Je kan dus dit straatje wel ingaan – maar het liep 'dood' als een puikel op de beek, zodat je wel gewoon moest wederkeren.

We hadden te Poperinghe ten andere nog een tweede 'Puckelstraatje' dat tussen de Vleterbeek en de toenmalige Overdam – of huidige Boeschepestraat – lag. Dit was het straatje dat langs de Benedictinessen lag.

Poperinge kende ook een Zakstraatje – het enige zijstraatje van de huidige Gouden Hoofdstraat – kreeg deze naam. En ook dit straatje liep 'dood' maar nu als een zak – op een muur.

Het Puckelstraatje aan de achterkant van de huizenrij in de Ieperstraat, gefotografeerd van op de overdekte Poperingevaart. Het straatje was ongeveer een meter 20 breed en liep tussen de huizen door.

1 juni 1563 - De grote brand te Poperinge -

Op 1 juni 1563 vond er te Poperinghe een grote brand plaats, die vele huizen van de stad in as legden.

Ook in de huidige Ieperstraat was er veel schade. Vooral de volgende twee akten uit de register van de halmen trekken onze aandacht:

Jan Broeders heeft gecocht jegheens **Ghelyen Everaert** als procureur van **Geleyn Buteel, heere van de Clyte**, blyckende by zeker letteren van procuratie speciael ende irrevocable, ghepasseert voor voeght, schepen ende raden der stede van Iper, ghezeghelt metter seghel van saeken den voornoemde stede in groene waesse vuthanghende ende up den remploye getekent Cotste, ghepasseert es van procuratie den xix junny xvc lxij, **een verbrande hoofsteede**, ligghende in d'Iperstraete streckende oost ende west – 't westhende in de beke, de nortzyde an d'erffe van de aeldinghen van de weduwe van **Christiaen Staessen**, toosthende up d'Iperstraete, de zuutzyde an derffe van **Jan Pillaert**.

Niet veel later, op de 27ste juli wordt er een aanpalend erf verkocht.

Jan De Keyser heeft ghecocht jeghens **Pieter de Conynck filius Clays**, als voocht vande twee kinderen van **Franchois Pillaerd filius Denis**, de helft van een **verbrande hoofsteede**, ligghende up d'Iperstraete daer **Jan Pillaerd de oude** te wonen plach, metter northende up d'Ipertraete, de oostzyde **up't Puckelstraetje**, de westzyde an d'erffe van **mijn heere van den Clyte**.

Omme xi pond grooten te betaelen van deze daeghe in twee jaeren –

ghelast in ij schel vi deniers parisis sjaers de gheheele erffe den heere **int hoofmanscep van Jacob Janneke**,

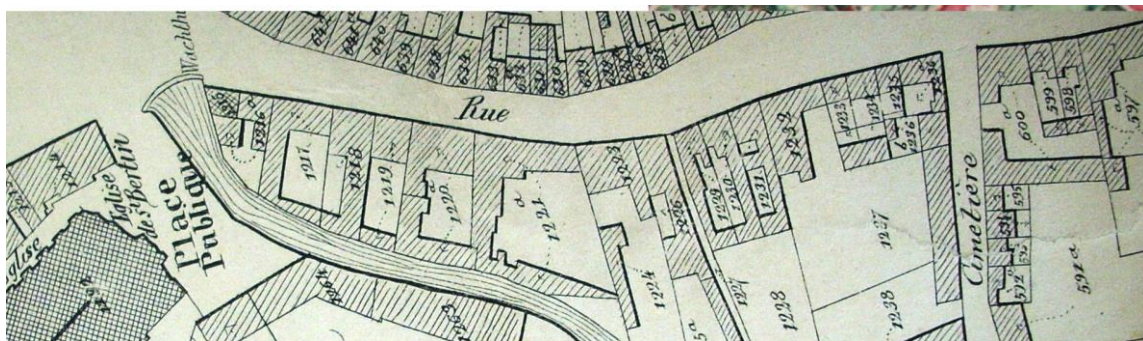
ij schele te godts pennynck

ende vi pond parisis te lyfcoope

myts tzelve goedt te verbinden in de handen van den weeghe voer de toecommende

payementen te laeste van de blivere

Ghealmp den xxvij jully xvc lxiij

Het betreft hier de erven 1226 en 1223 in de Ieperstraat, zoals we ze kunnen zien op de Atlas van de Buurtwegen uit 1841.

Het erf waarop het huis van Vansevenant stond – is blijkbaar van **Robert van Bethalem** overgegaan naar **Jan Pillaerd** en na zijn dood; wordt het verbrande erf verkocht aan **Jan De Keyser**.

Een kleine 20 jaar – in 1582 - later wordt de stad volledig verwoest door zowel de Spanjaerden als protestanten van Ieper.

De archeologen ontdekken de zwarte banden van asse in de grond. Zijn deze van de jaren 1563 en 1582?

We weten ondertussen dat Poperinge in 1583 ongeveer een jaar verdween van de kaart en dat de heropbouw na de grote ruïne heel traag verliep. Het zou drie generaties duren vooraleer Poperinge rond 1640 weer kon gezien worden als een stadje, maar nu met zo ongeveer een klein 10.000 inwoners.

Poperinge klonk dus maar moeizaam uit het dal.

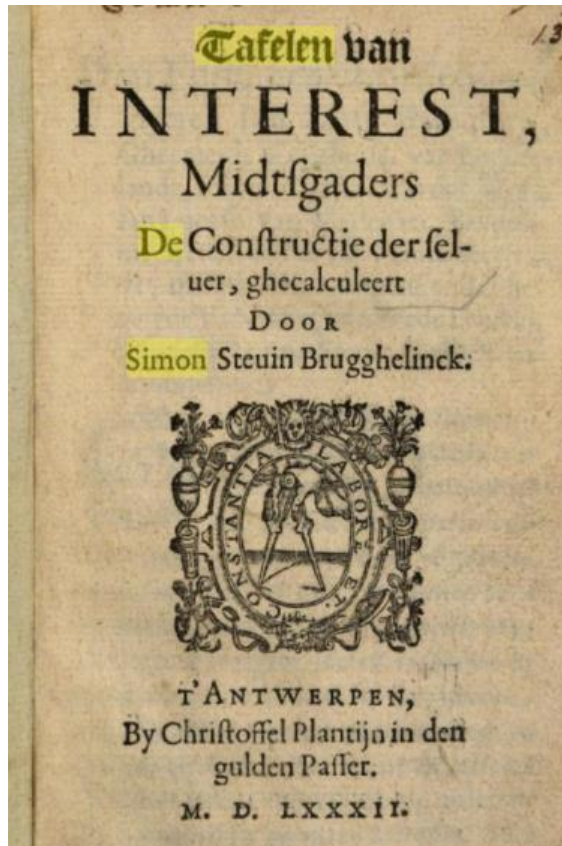
In 1609 – dus 27 jaar na de verwoesting van de stad – is het erf langs het Puckelstraatje nog steeds gekwalificeerd als ‘eene verbrande hofstede’.

Uit het volgende document leren we dat de ‘bankier’ Nicolas vander Doene, een lening geeft aan jonker Jan Lauwereins en de jonkvrouwe Marie Janneken aan de gebruikelijke ‘crois’ of interest van de 16de penning.

Voor de wiskundigen onder ons, verwijs ik graag naar het artikel ‘Tafelen van Interest (1582)’ van Henk Hietbrink en Jean-Marie Dendoncker.¹ Daarin wordt het boek ‘De tafelen van Interest’ van Simon Stevin besproken die haarfijn uitlegt hoe men een 16de penning kan berekenen.

Het boek van Simon Stevin is te vinden op ‘Google Books’.²

In de leningsakte worden de bezittingen van het koppel Lauwereins binnen de borgstelling opgesomd en daaronder vinden we ook een erf langs het Puckelstraatje.

27 juli 1609 – Verbrand erf naast het Puckelstraatje op de Ieperstraat – Renten – SAP 395

Nicolas vander Doene heeft ghecocht jeghens joncker **Jan Lauwereins** ende

jonckvrouwe Marie Janneken, zyne wettelicke huusvrouwe –
eene erfvelicke losrente van twee ponden grooten sjaers – den pennynck xvj –
voor de somme van tweendertich ponden grooten vlaemsch –
vallende jaerlicx den xxvij in july wanoff tjste jaer vallen ende verschynen zal den 27 july 1610 –
te lossen al teenen payementen ende met ghelde van permissie –
hemlieden dies kennende vernoucht ende vanden voornoemde VanderDoene te vullen betaelt ende daerinne verbyndende –

¹ <https://vwwl.be/wp-content/uploads/2020/09/WOTafelen-van-Interest-Simon-Stevin.pdf>

Eerst de helft van **eene verbrande hofstede** ghelegghen op **dYperstraete**, streckende van de zelve straete tot inde Schipvaert – de noortzyde jegghens **tPuckelstraetken** ende de zuudtzyde jegghens een ander huuseken by alhier toebehoorende – scheidende op de ghevele ende een pael bachten op de voorseyde schipvaert – groot van lande een lyne
 Item de drye deelen vander erfve vande verbrande huuseleke daer **Steven Beaugrandt** eertyts te woonen placht inde voorseyde **Yperstraete** – streckende van achter tot inde voorseyde schipvaert – de zuudtzyde **het Reckhofstraetken** ende de noortzyde tgoet van wylen Jacob Zanneken

Item de helft van vier ghemeten ende half lants inde inde hofstede daer Jan van Houcke woondt, ghemeene met Loys Makeblyde

Item de helft van twee ghemeten lants ligghende metter oostzyde op de **Meessenstraete**, ende commende met eene happe in derfve van Clays van Zuudtkercke ende ten zuudtzyde van Jan Defelle

Item de helft van twee ghemeten ende xlv roeden onder meersch ende zaylant leigghende inden Lyssenthouck ende streckende jegghens de stde van wylent Janvan Eldynghe – doostzyde Franchois de Schottere, het noorthende den heere ende tzuudhende tlant van wylent Steven Canen

Item vier linnen ende xv roeden elst inden Oosthouck ghenaemt **den Vynckenaere** streckende met tnoorthende op telst van Gheleyn de Groote, de westzyde teghen telst vande kynderen van Pieter Makeblyde

Item vyff linnen lvij roeden lants inden Lyssenthouck, daer Jooris vande Broucke te woonen plagh, metter oostzyde jegghens de stede vande voornoemde Jooris, de westzyde telszt van Metsys van Hondshoote, ende tnoorthende tot de landen van Jacob de Roo, de voorschreven partijen landen ende huusynghen te vorent ghelast met eene rente van twee ponden grooten tsjaers – den epnninck xvjde – sprekende ten proffytte van dese vooperre – vallende jaerlicx den xv maerte zonder breeder last ende beloovende overzulcx te garranderen – inninghe naer coustume

Actum den xxvij july 1609

Present Fréans Keerne, Clays Borry, Chrispiaen Mannen ende Jan Denys vervanghende Andries Makeblyde, schepenen

Het is dus deze keer het erf liggende links van het Puckelstraatje – als men vanuit de Ieperstraat kijkt, waar hiervan sprake is. Daarnaast is er ook sprake van het erf liggende langs het Reckhofstraetken.

Het jaar daarop – op de 12de september 1610 – vinden we een verkoop van uit de stad Leiden. Daar woont het koppel Mahieu de Schodt die gehuwd was met Maycken de Stamelaere. Zij zijn het die samen met Andries de Stamelaere en zijn vrouw Magriete Corneles.

*Voor een lijst van Poperingenaars die naar Leiden gevlucht waren kan ik verwijzen naar het artikel ‘Leidenaars van Poperingen’.*³

We krijgen in deze akte ook nog wat te horen over de Marx de Stamelaere, waarschijnlijk de vader van Andries en Mayken, die in de tijd van de godsdienstoerlog te Poperinge problemen had en hier nog een rekening had open staan. We nemen deze akte eerst eens door:

12 september 1610 – Verkoop van erf van de Stamelaere te Leyden – Halmen

Meester Jan Beyens

³ <https://www.mijnstambomen.nl/leiden/poperingen.htm>

heeft ghecocht jeghens **Mahieu de Schodt**

over hem zelven ende als machtich by procuratie over **Maycken de dochtere van Marcus de Stamelaere** zijne wettelcke huysvrouwe,

blyckende by de zelve procuratie ghepasseert voor schoudt, burchmeesters ende raeden der **stadt Leyden** Hollant, date van den xxxiste augusty des jaers 1610

den zeghele van zaeken der voornoemde stadt daer op ghedruckt ende onderteekent J. van Bancsen,

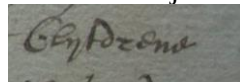
Item jeghens **Magriete Corneles**, wettelicke huysvrouwe van **Andries de Stamelaere** over haer zelven als machtich ende gheauthoriseert by haeren voorseyde man totter naervolghende zaeken, blyckende by schryven van machte ende authorisatie ghepasseert insghelyckx bij de voornoemde schoudt, burchmeesteres ende raeden van **Leyden** - date vanden derden septembris anoo xvj c en thiene, - den zeghel van zaeke vanghelycken daer op ghedruckt ende gheteekent J. Van Bancsen

te wetene eene erfve ligghende op **dYperstrate** onder de catheylen van den voornoemde cooper - streckende van de voorseyde Yperstraete achterwaert tot inde Schipvaert, de westzyde langhs de erfve van Loys van Goesteene, tot in de voorseyde vaert – metter oostzyde langhs **de waterghanck vande voornoemde stede van Poperinghe**, tot inde voorseyde Schipvaert, belast de voorseyde erfve in ij ponden parisis tjaers met **thofmanschap van Jacob Zanneken**,

Item noch twee lynen hofsteede ligghende onder tWestswynlant, ghemeene met Joos Denys in drye ghemeten ende een lynne hofstede met de twee deelen in groene ende droghe catheylen ghemeene met Joos voorschreven

Item noch een half vierendeel lants ligghende inden **Claverbilck** ghemene met Gheleyn van wolle, ende Joos Rengoot

Item noch vijf vierendeel en xxij roeden elslant ligghende in de prochie van Proven opde

Glijtedreve ghemeene in een meerder parseel met Jan de Wilde ende zyne zes kynders de voornoemde parcel buiten de cuere van Poperinghe ghelegghen te erfven daert behoren zal

ende dat omme iij schele parisis te godtpennynck

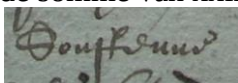
ende van principaeln coope de somme van twyntich ponden grooten vlamsch,

metsghaeters noch vier ponden grooten die den coopere goet heeft by **Marcx de Stamelaere** over tlossen **van Jacques** den schoonzoon **vanden zelve Marcx vuyt vanghenesse vut de handen vande Walen die laeghen in garnisoene tot Roesbrugghe**,

Bovendien noch iij ponden grooten vlamsch betaelt over **Marcx de Stamelaere** voornoemde in handen van dheer Franscois de Peresville, proost vanden voornoemde stede van Poperinghe metghaders noch vij ponde xv schele parisis betaelt **Jan Wyts** als ontfangher van den vde penninck vanden jaer lxxvj tich

Item iij pond xij schele parisis betaelt over den voorseyde Marcx in handen van Pieter Everaert als ontfangher van den x pennynck van den jaere **1576**

ende noch de somme van xxij ponden parisis over wettelick costen ghedoocht by **Clays**

Tlam inde **Tlam** gousteure van den processe jeghens Christiaen Metz ende Mahieu Baelde ter cause van de hoirs ende aeldinghen van den voorseyde Marcus de Stamelaere, gheleyt noch de voorschreven erfve onder de catheylen vanden cooper

voornoemd in een hure van twaelf jaeren ten proffytte van **Clays Tlam** voorseyd voor zes pont parisis tjaers zuuver ghelt

Acht pont parisis te lijfcoope
Al ten laste van den blyver te betaelen
De voorseyde xij pond grooten met vier pond grooten ghereet metten halme
ende tresterende vande voorseyde somme de helft binnen drye maenden ende dander helft
binnen een jaer naer date vanden halm
Aldus ghehalmpt met erfve op **den xij september 1610**
Present burchmeesters ende schepenen

In eerste instantie onthouden we hier dat het meester Jan Beyens is die die stukken aankoopt. Jan Beyens is bekende een advocaat/procureur.

De grond in de Ieperstraat is dus eigenlijk eigendom van hem, maar hij verhuurd deze – voor 12 jaar - aan Clays Tlam.

Het valt natuurlijk op dat 34 jaar na datum men nog 3 pond 12 schele parisis dient te betalen aan Pieter Everaert als ontvanger van de 10de penning van het jaar 1576.

Dit is dus 34 jaar na datum.

En er stond ook nog een rekening open bij de koper Jan beyens. Deze heeft immers Jacques, de schoonzoon van Marcx de Stamelaere nog uit de gevangenis van Roesbrugghe gehaald, toen hij daar door de Walen was gevangen genomen. Met de Walen worden hier de 'Malcontenten' bedoeld. Gezien deze vermelding, denken we hier eerder aan het jaar 1582 of 1583.

Met deze akte weten we ook dat het Clays Tlam was die dit erf langs het Puckelstraatje huurde. In het jaar 1616 vinden we over dit stuk grond de volgende akte.

9 februari 1616 – Brouwerij in de Ieperstraat - Renten

Alzoo proces gheresen was voor burghmeesters ende schepenen deser stede
Tusschen **Mahieu Baelden**, ter cause van **Abigael** zyne huysvrauwe
hoir ende aeldynck van **Claes de Voyere** vervanghende alle dandere aeldynghen vanden
voornoemde Claes; heescher ter eender zyde

Ende **Nicolais Tlam** den verweerder,
tenderende dat den verweerder hem zoude verdraghden van voorder possessie ende afstant
doen van zelde erfve ghecocht by meester **Jan Beyens**, schoonbroedere vanden
voornoemde verweerder, jeghens daeldynghen van **Marcx de Stameraere**,
ligghende op de Yperstraete deser stede onder de catheilen vanden voornoemde Beyens
ende **de brauwerie van de wedewe ende aeldynghen van Jacob vande Walle**
commende van oosten Puckelstratgen,

van zuuden in de schipvaert

van westen Loys vande Goosteene

ende van noorden den voornoemde verweerder, causa uxoris,

dannof derfve onder de voorseyde brauwerie – groot vier roeden – den heesscher anne

ghewesen was by burghmeesters ende schepenen deser stede

ende tander deel noch stont in processe,

waerinne zoo verre gheprocedeert is als dat byde voornoemde burghmeesters ende schepenen
partien gheordonneert waeren haere different af te legghen, present ghecommen terde vanden

wet, partijen voldoende ten voorschreven ordonnantie ende comparerende voor **Jacobus Lens ende Jan Denys** zijn eindelynghe omme voorder proces ende cost te schuywen, vereenst - beaccoordeert ende ghetransigiert by tusschenspreken ende inductie van de voornoemde schepenen in den voughen ende manieren zoo hiernaer volgt

te weten dat den voornoemde heesscher zoo over hem zelven als vervanghende alle de aeldynghen vanden voornoemde Claes, consenteert - zoo hij doet by desen dat den zelven verweerder zal blyven in libere possessie ende ghebruyck van de erfve ende gront in questie, metgaders oock van de voorseyde vier roeden onder de zelve brauwerie hem heescher van te vooren anghewesen, als van zijn eighen ende propre goet, voor hem zijne hoirs ende naercommers, midts bij den voornoemde Tlam - verweerder - te betaelen anden zelven Baelde – heescher - de somme van zessendertich ponden parisis xx schele – te betaelen vierentwyntich ponden x schele gherecht ende d'andere twaelf ponden tjaers als wanneer de voornoemde heesscher zal bewijs doen dat zijne medehoirs advoueren dit voorseyde accoord, tzy bij procuratie ofte bij briefven, onder hemlieden handteeken ofte voor tlichten vande zelve pennynghen zal stellen souffisante borghe ende principaele – transporterende den voornoemde heesscher ten proffyte van den voorseyde verweerder, alsulcke heure als hij ghemaect heeft jehens **Ghilein vande Walle** van de voorseyde vier roeden onder de voornoemde **brauwerie**, bedraeghnde drie ponden parisis by jaere, wesende tjaer dat vallen zal in maerte naestcommende ten proffytte vanden voorseyde heesscher ende alle andere naervolghende ten proffytte van den voornoemde Tlam, verweerder,

Meynende niet min ten proffyte van den voornoemde heescher alle de jaeren ghebruyct bij wylent **Jacob Vandewalle ende Ghileine vande Walle** vande voornoemde vier roeden onder de voorseyde brauwerie – zijnde oock ten proffyte van den voornoemde heescher alle het gruys ghedeurende den pacht vanden voornoemde Walle - al volghendetaccoord dien aengaende ghemaect tusschen hem heesscher ende den zelve vande Walle hiermede doot ende extinct voorseyde proces met comensatie van costen

Belovende de zelve partijen dit accoord ende voorseyde transactie te houden goet, vast ende van weerden nu ende ten eeuwighen daghe, onwederrouppelcik – verzouckende beede de zelve contractanten ende elck van hemlieden bij zondere int onderhoudt van tgonne voorseyd ende elck poinct zonderlynghe ghecondemneert te zyne – dien volghende hebben wij schepeneen voornoemt- hemlieden met hemlieden consente estime - ghecondemneert ende condemnieren hemlieden bij dezen

Actum present Jacob Roelens ende Jan Denys schepenen desen ixden february 1616

Met de voorgaande akte, krijgen we toch zicht op de complexe eigendomssituatie van dit stuk grond. We leren er vooral uit dat de familie Vandewalle eigenaar was van de brouwerij die langs het Puckelstraatje stond. Het was de brouwer Clays Tlam die de brouwerij huurde. Opde 3de juli 1628 krijgt Clays Tlam de kans om de 'verbrande hofstede' ten oosten van het Puckelstraatje aan te kopen.

Uit de akte blijkt dat Clays Tlam dit zo juist 'betimmert' heeft, wat zoveel wilt zeggen, dat hij er een huis opgezet heeft.

De kraan staat zowat recht op het Puckelstraatje; met links het huis dat Clays Tlam getimmerd heeft en rechts het erf van jonker Jan Lauwereins.

3 juli 1628 - Pukkelstraatje - Ieperstraat - Oude Bellestraat - Casselstraat – Bogaardstraat - Halmen

Den derden july 1628 - SAP 369 - folio 44

Clays Tlam heeft ghecocht jegens
dheer **Jan le Creuse** heere vant tWesthoff
den zelven Creuse machtich by procuratie over joncvrauwe **Hendrynne Fraryn** zyne
huusvrauwe -
de zelve procuratie gepasseert voor bailliu ende schepenen van de princelycke vierschaere
vande elf prochien geseyt tambacht van Cassel - in date vande achtsten juny 1628 getekent J.
Boeye - alhier gesien ende gelesen ten paseren van dezen –

Eerst den helft van j lyne lants wezende **een verbrande hofsteede** gelegen bynnen de stede
van Poperynghe
jegenwoordich betimmert **byden voornoemde Tlam** - palende de zelve erfve met de
westzyde jegens tPuckelstraetgen -
tzuutende de beeke –
doostzyde thuus ende erfve van Gelein vande Walle aldaer sceedende op de steenen gevele
- **tnortende de Iperstraete**

Item de gerechte helft van een andere verbrande erfve daer eertyden op woonde Steven
Beaugrand en nu betimmert by Bartholomeus Liebaert gelegen **op dIperstraete**
palende met de oostzyde jegens **tReckhoffstraetgen** -

de westzyde thuus ende erfve van **Geleyn vande Walle**, aldaer sceedende op een pael ende steenen gevele, als van ouden tyden -
tzuutende met een ganck loopende naer de beeke ende vorts jegens derfve van de heere dezer steele -
 van **noorden dIperstraete**

Item alzulcke recht, cause ende actie als de voornoemde Cruesens - causa uxoris - competeert ende erfve eertyden by Gheleyn vande Walle jegens Clays Tlam daer hy Walle presentelick woont.

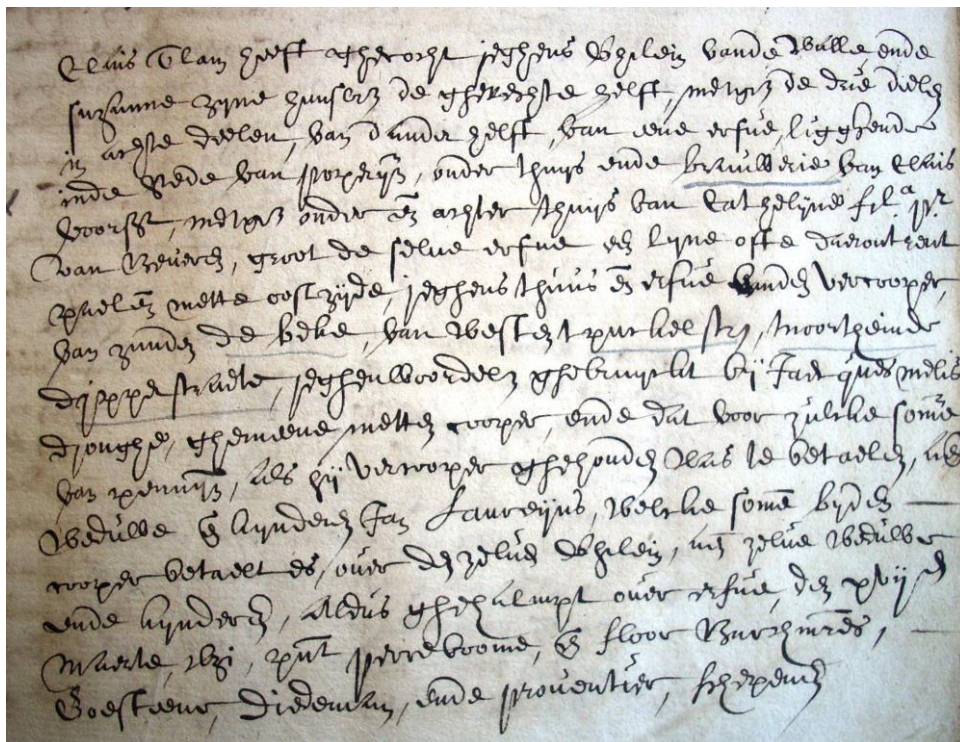
Item de helft van twee gemeten zaylant liggende in Poperinge inden **Hagebaerthouck** jegenwoordich gebruect by Louwys Gille - palende met de oostzyde jegens tlant van Christiaen Moeraert ende zyn kinderen -
 de westzyde tlant Nicolays Lecocq - tnoortende de Mesenstraete - tzuutende tlant van de disch dezer stede ende andere

Item de helft van j lyne elstlant op de Pereboomdreve - dostzyde daeldinghen Gheleyn Moeraert - de westzyde meester Heynderick Peninckbroot

Item tiiijde deel van een halff gemet xxxvij roeden en half lant gemeene met daeldinghen Gysenrecht - streckende met de westzyde op dOude Bellestraete inde Haghebaerthouck

Item het viijde van een verbrande hofstede daer eertyden opwoonde Clays Buuck bynnen deser stede op de Casselsraete - palende metten westende op derfve Pieter Scolinc - de zuutzyde tBogaertstraetgen

Item tvijje van een andere verbrande erfve gelegen bynnen de zelve stede op de vernomde cCasselstraete daer eertyden op stont thuus van Adriaen van Heede - streckende met de oostende op de selve straete - twestende ende de noortzyde Pieter Scolinc- de zuutzyde tBogaertstraetgen
 enz...

In het jaar 1631 kreeg Clays Tlam de kans om deels het huis en de brouwerij aan te komen van de familie Vandewalle.

17 maart 1631 – Brauwerie van Tlam in de Iperstraete – Halmen

Clais Tlam heeft ghecocht jeghens **Ghilein Vandewalle**

ende Suzanne zijne huusvrouwe, de gherechte helft

Metgaders de drie delen in achte deelen van dandre helft van eene erfve ligghende inde stede van Poperinghe

onder thuus ende brauwerie van Clais voorschreven,
metgaders onder ende achter thuus van **Cathelyne filia Pieter van Beveren**,
groot de selve erfve een lyne ofte daerontrent,
paelende metten oostzyde, jeghens thuus ende erfve vanden vercooper

Van zuuden de beke

Van **westen tPuckelstraete**

Noorthende **dIperstraete**,

Jeghenwoordelick ghebrucykt by **Jacques Melis** de jonghe **ghemeene metten cooper**
ende dat voor zulcke somme van penninghen als hij vercooper ghehouden was te betaelen aen
de weduwe ende kynderen **Jan Laureyns**,

welcke somme byden cooper betaelt es, over de zelve Ghilain, aende zelve weduwe aende
kynderen,

Aldus ghehalmt over erfve, den xvijste maerte 1631

Present Peereboome ende Floor, burchmeesters, Goesteene, Diedeman ende Proventier,
schepenen

Tot zover onze opsporingen.

We voegen hierbij nog de Ferrariskaart waar we zien dat er achter het huis Vansevenant eertijds nog een gebouwtje stond. Van de brouwerij van Clays Tlam zien we echter geen spoor.

Maar misschien vinden de archeologen wel de brouwerij terug; wie weet?

*En je weet nooit of ze
roerstok terugvinden, zoals
opgravingen van het*

*misschien ook nog een
men eertijds deed bij de
Gasthuis.*

Poperinge Verbeeldt

Poperinge Rue d'Ypres.
Ieperstraat

Poperinghe Yperstraat (I).

Academiejaar 2009-2010

De Geschiedenis van de wolvenjacht in de Zuidelijke Nederlanden (16^e-18^e eeuw)

Promotor: dr. Thijs Lambrecht

Masterscriptie voorgelegd aan de faculteit Letteren en Wijsbegeerte voor het behalen
van de graad 'Master in de Geschiedenis

https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/457/719/RUG01-001457719_2011_0001_AC.pdf

Pater Maurits Demarey - °1900 - + 1974

**Pater
MAURITS DEMAREY**

geboren Vlamertinge	31 juli 1900
geprofest St. Truiden	21 sept. 1924
priester Beauplateau	22 sept. 1929
missionaris Beirouth/Baghdad	1953-1961
provinciaal	1961-1964
missionaris Baghdad	sedert 1964
overleden te Baghdad	10 febr. 1974

*De onderstaande biografie van pater Maurits Demarey is hoogstwaarschijnlijk van de hand van **Frans van Stappen**. Ik kreeg de tekst van **Jef De Gersem**, die hem uit het bureau van zijn vader Maurice haalde. Op deze kopie stond er geen auteur.
Het leven van Maurits Demarey:*

Terwijl we, die 11 februari 1974 onze betreurde Broeder Hugo te Jette naar zijn laatste rustplaats begeleidden, wisten we nog niet dat, duizenden kilometer daar vandaan het lijk van een andere konfrater over aarde stond. Toch was het zo, want te 2 uur in de namiddag van dezelfde dag gaf P. Frans Van Stappen, overste van onze missie in het Nabije-Oosten, **te Baghdad** een telegram af dat het provinciaalaat in de vroege avond bereikte. De tekst was kort: **M Pere Demarey** pieusement decédé cette nuit; enterrement demain. Lettre suit M.

Welk een contrast tussen het Redemptoristenleven van deze twee konfratersi Broeder Hugo, de eenvoudige en bescheiden broeder, met zijn altijd onopvallende dienst aan de Kongregatie, en **Pater Maurits Demarey**, die in zijn leven heel de rij heeft doorlopen van de vorming- en leidinggevende verantwoordelijkheden in onze Provincie.

Maurits Demarey werd geboren te Vlamertinge op juli 1900. De meesten weten wel, dat er over die geboortedatum getwist is geworden. De reden ligt hierin: wanneer de postulant naar Sint-Truiden komt, heeft hij niet het gewoon uittreksel uit het doopregister mee, dat bij de intrede wordt gevraagd, maar wel deze verklaring: Zeereerwaarde Pater (Novicenmeester), ik vind, volgens afschrift van het geboortenboek van Vlamertinge **Mauritius Cornelius Demarey, zoon van Rene en Florentia Logie**, geboren den 31 juli 1900. Alle kinders hier van 1900 zijn stellig gedoopt, alhoewel ik door de

verdwijning der boeken geen authentiek stuk kan bezorgen - Vlamertinge, den 12 juli 1925-
get. Hub. Vrambout, pastoor. "

Zijn vader heette eigenlijk officieel Julianus Renatus Demarey en hij was in 1883 gehuwd met Florence Logie, die ook van Vlamertinge was. Het werd een kroostrijk gezin van 10 kinderen. Maurice had minsten 4 oudere broers: Daniel, Cyriel, Alphonse en Juliaan en een jongere Emiel. Hij had ook minstens twee zussen: Maria Cornelia en Emma. Het was Daniel Demarey die huwde met Ermina Lombaert en niet ver van het station in de Ieperstraat te Poperinge kwam wonen. Zij kregen onder andere een zoon Alfons - Fonten' Demarey, die ik nog goed gekend heb.

Fonten Demarey

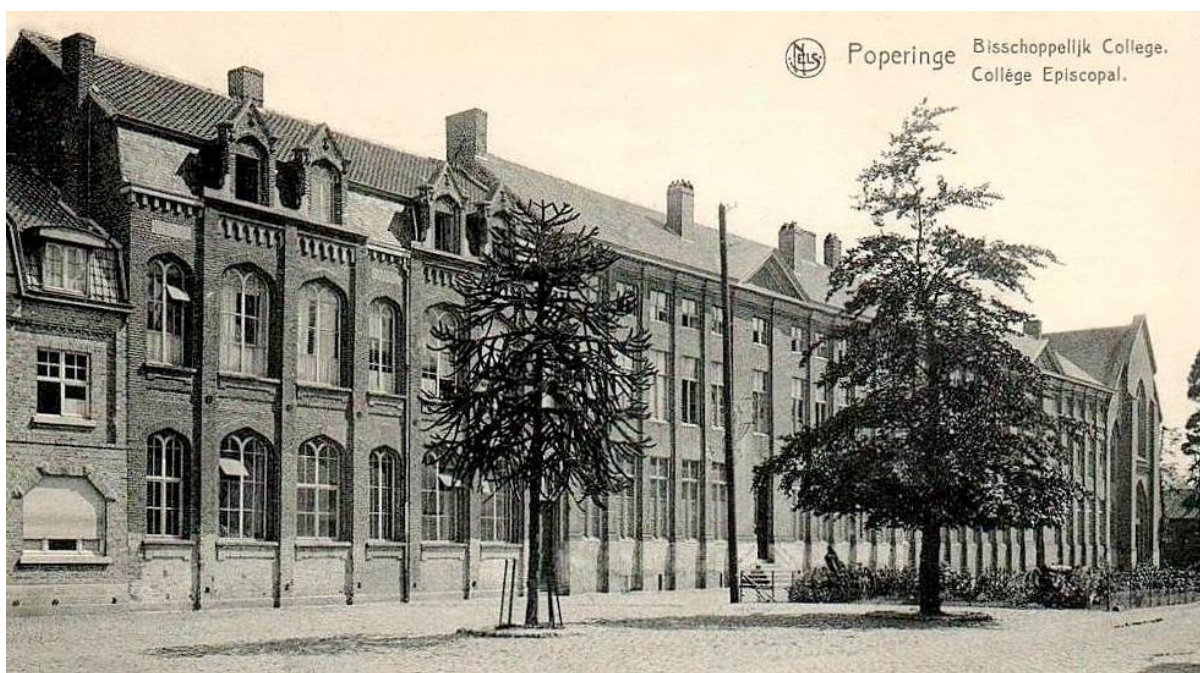
Die " verdwijning " van de doopregisters kan gemakkelijk verklaard worden: Vlamertinge

- 5 km. westwaarts van Ieper - ligt volop in die streek van ons land, die in 1918 de " verwoeste gewesten " werd genoemd.

Nu is het echter een feit dat in het professieregister een andere datum werd ingeschreven: 11 augustus 1900, en, opvallend genoeg, als in het jaar 1948 aan iedereen wordt gevraagd de gegevens te verstrekken die in de algemene kataloog van de Kongregatie zullen worden opgenomen, geeft P. Demarey, met eigen hand, die datum aan: 11 augustus.

Wat er ook van zij, op een gewone daartoe bestemde gedrukte kaart heeft Pastoor Vereecke van Vlamertinge op 22 april 1959 dit doopbewijs afgeleverd, als een authentiek afschrift in de registro baptizatorum Ecclesiae Sti Vedasti in Vlamertinghe - zouden die verdwenen boeken teruggevonden zijn? -

Dat Pastoor Vrambout - Mauritius Cornelius Demarey, geboren op 51 juli 1900, op 1 augustus gedoopt heeft. En sedertdien is de aanduiding van een andere geboortedatum voorgoed uit alle registers en dokumenten weg.

Na de gemeenteschool gaat Maurits het schooljaar 1914 beginnen **aan het Sint-Stanislascollege te Poperinge**. Hij zou er slechts een jaar blijven, want augustus 1914 is het begin van de eerste wereldoorlog, maar het is gedurende dat jaar dat hij voor het eerst meent geroepen te zijn tot het priesterschap. Hij is echter slechts 14 jaar, en spreekt er dan ook met niemand over: behalve dan eens met een van zijn oudere zusters, maar deze antwoordde nogal koudweg, dat hij veel te jong was om nu al aan zijn toekomst te denken! Daarmee was zijn stille wens, om het ook aan anderen, en in 't bijzonder aan moeder te zeggen, verdwenen. De dood van vader, op 4 maart '14 - nog geen 56 jaar oud - maakte het ten andere nog moeilijker om er bij moeder mee aan te komen.

De oorlog heeft intussen het grootste deel van ons land in zijn greep, en het front nadert Westvlaanderen. Op 23 oktober staan de Duitsers op enkele kilometers van Ieper, en begint de grote Ijzerslag.

Voor de bevolking van de dorpen achter de frontlijn betekent dit nog wel niet, dat zij allen hun woonplaats moeten verlaten, maar de dagelijkse doening is toch geheel verstoord.

Drie broers van Maurits zijn soldaat: Cyriel, Alfons en Juliaan; de rest van de familie blijft in de ouderlijke woning. Maar van schoolgaan komt er praktisch niets meer: de jongens weten niet wat doen met hun tijd.

Maurits was nu eens hier, dan weer daar: meestal toch bij moeders broer op **de Brandhoek**. Zo zou het een jaar duren: toen kwam er een voorschrift van hogerhand: alle kinderen, vanaf 6 jaar, zouden geëvacueerd worden, de volwassenen konden nog blijven als zij wilden. Het werd een droevig schouwspel, begin september 1915 - legerkamions van de Engelsen kwamen de kinderen opladen, en reden ermee naar het Zuiden, tot ze op treinen werden verder gevoerd.

Voor Maurits die al 15 jaar was geworden, was het niet zo erg: hij kende al een beetje frans, en van een stukje avontuur was hij niet vervaard.

Zijn trein werd naar Zwitserland geleid: daar waren er al meerdere comite's opgericht die zich het lot van die vluchtelingen-kinderen zouden aantrekken.

Tussen hen was ook een comite te Bienne - of, met de naam Biel, aan de noorderpunt van het reus met dezelfde naam, op de duitse-franse taalgrens, 30 km. noord-oost van Bern - en de pastoor, die er lid van was, had voor een hele groep kinderen een aantal families gevonden die bereid waren als pleegfamilies op te treden.

Bij de aankomst van de trein werden alle pleegouders verwittigd, en de een na de andere kwamen die een van de jongens halen die tot de groep voor Bienne behoorden: alleen Maurits bleef er staan. Een telefoontje naar hun adres wees uit dat de pleegouders afwezig waren, maar de kinderen zouden komen om hun vluchteling op te halen. Dat was midden september 1915.

Exilium.bis – weet ons te vertellen dat Maurice Demarey met de volgende kinderen in Bern gedurende de oorlog verbleef.

In Bienne komt het eerste konvooi met 55 kinderen aan op 27 augustus 1915. Er volgen nog twee konvoien in 1915: 3 september (52 kinderen) en 11 december (20 kinderen). Op 20 maart 1916 komt een laatste konvooi met 12 kinderen aan. In totaal 130 kinderen waarvan 73 jongens en 57 meisjes. Nieuwe konvoien in augustus en september 1916 brengen in totaal 11 protestantse meisjes.

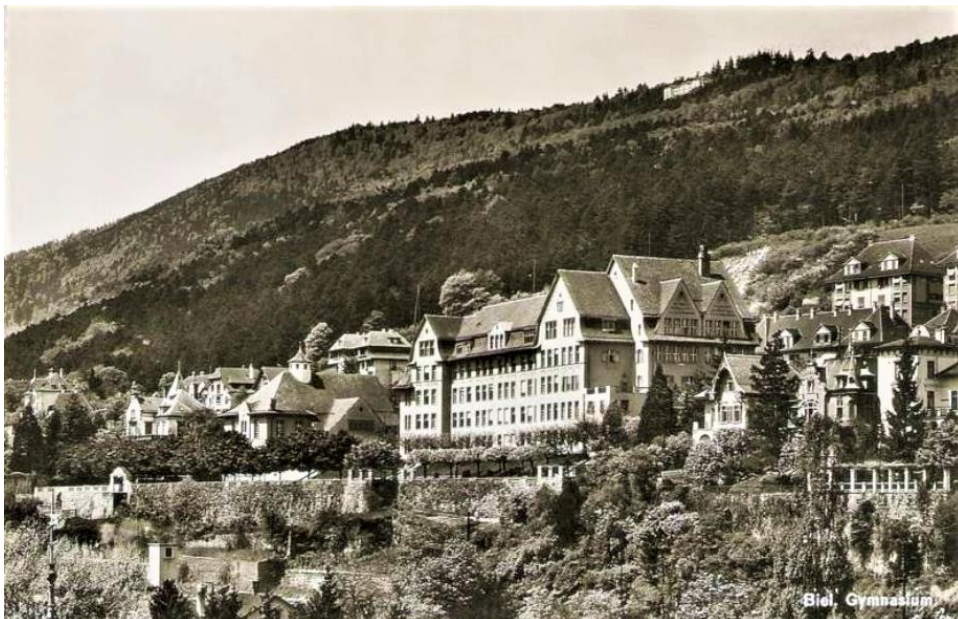
In 1917 wanneer ook kinderen uit bezet-België naar het buitenland worden overgebracht ontvangt het comité nog 32 protestantse kinderen uit de regio Verviers.

*BERLINCOURT Izenberge: Van Elslande Armand *BERN Beveren-IJzer: Vereecke Maria, Hector en Madeleine Koksijde: Heughebaert Marcel Veurne: Ingelbrecht Marie en Joseph / Reynders Julien, Margueritte, Louise en Madeleine *BIENNE Avekapelle: Vermote Marcel Bredene: Neutens Maria en Georges Koksijde: Alderweireld Charles Langemark: Dewilde André en Germaine Lombarsijde: Vansteeger Albert en Elisa Nieuwpoort: Caleven Albert, Julien en Marguerite / Vanderhaeghe Clara, Jeanne en Léon Oostduinkerke: Delanghe Henri Pervijze: Vanlerberghe Joseph, Julia en Omer Poperinge: Bonduelle Madeleine / Boom Alice / Mallesys Marguerite / Populier Rachel, Maurice en Lucien Veurne: Decoussemaker Maurice en Bertha **Vlamertinge: Debruyne Robert / Demarey Maurice / Hoflack Raphaël en Emmanuel** *LANDERON Poperinge: Vanhove Lucien Staden: Declercq Angèle en Rachel *EVILARD-SUR-BIENNE Reninge: Vandecasteele Gabrielle Vlamertinge: Debruyne Omer / Hoflack Gustave *GRANGES Oostduinkerke: Delange Maria en Delanghe Rosalie (KINDERKRIPPE) Vlamertinge: Vereecke Marie, Oscar en Irma *HERZENFELD Veurne: Dupon Camille *LAUDRON Poperinge: Vanhove Lucien *NIDAU Pervijze: Goemaere Cyrille Poperinge: Bonduelle Jeanne / Steckele Jeanne *PERY-SUR-BIENNE Zuidschote: Degrendel Irène en Simonne *SASSE COURT Vlamertinge: Vandevoorde Armand *STAAD Pervijz: Vandaele Théophile en Bertha *SELZBACH Poperinge: Vanhove Berthe *VOIRMONT Izenberge: Pinseel Abel

Hij was in Bienne dus samen met 3 andere kinderen uit Vlamertinge.

De jongen uit Vlamertinge vond daar een echte familie terug: hij werd er aanvaard als was hij een eigen kind; en tot het einde toe, en ook nu nog, beschouwen de kinderen van de familie **Niedegger-Steiger** hem als hun broer.

Nu is het wel zo, dat hij in een protestants midden komt, al hebben de ouders altijd aan hun kinderen een katholieke opvoeding laten geven in katholieke scholen, en ze zijn rechtzinnig genoeg om de degelijkheid van deze instituten, ook tegenover hun geloofsgenoten, volmondig toe te geven en te prijzen.

Het gymnasium van Biel. Bienne

Tot Pasen '16 volgt Maurits de lessen aan het **progymnasius** van de stad; maar zijn pleegouders zijn om de toekomst van de nu bijna zestienjarige jongen bekommerd. Hijzelf blijft diep in zijn hart het

verlangen dragen om eens priester te worden. Redemptorist worden is er dan nog niet mee gemoeid: het had anders kunnen zijn, want eens heeft hij de kans gemist om onze Kongregatie en haar leven en werken nader te leren kennen.

Dat was in **oktober 1914** in de woelige dagen die Vlamertinge, waar hij toen nog woonde.

De onderpastoor van de parochie, **E.H. Labis**, had een broer Redemptorist, Pater Antoon Labis, en die is in die dagen in de onderpastorij.

Nu is het zo, dat Maurits hem, al is hij zijn biechtvader, nog niet over priester worden heeft gesproken, alhoewel hij het wel zou verlangd hebben raad te vragen; maar de reactie van zijn oudere zuster toen hij het haar heeft verkapt, werkt nog altijd na. Toch moet de onderpastoor ook geweten hebben, dat de jongen - gelijk zoveel toekomstige priesters - er plezier in vond, mis te spelen met andere jongens; en dat moet wel een teken geweest zijn dat niet misverstaan werd, want Maurits werd uitgenodigd, om eens met Pater Labis te komen praten, en er werd afgesproken: morgen in de voormiddag.

Maar toen Maurits die voormiddag ging aanbellen, kreeg hij te horen dat de beide priesters - om welke reden weten we niet - die nacht Vlamertinge hadden verlaten.

Zo ging die eerste kans om kennis te maken met onze Kongregatie voor hem verloren: God heeft zijn tijd.

De afstand tussen Vlamertinge en Biel/bienne bij Bern is volgens mijn routeplanner – 730 kilometer of 7 uur rijden.

Bij het bepalen van hun keuze voor Maurits voor het schooljaar '16/'17 zouden zijn pleegouders er geen rekening mee houden dat de jongen reeds plannen had, indien deze zich niet gedwongen had gezien ermee voor de dag te

komen.

Het minste wat we zeggen kunnen is wel, dat noch vader, noch vooral moeder Niedegger ermee akkoord waren. Hij mocht kiezen wat hij wilde, maar dat niet. Hij schrijft naar huis: en dat is op dat ogenblik **naar Poperinge**, want eindelijk is de familie uit het gevaarlijke Vlamertinge weggegaan.

Alfons was op 2 mei '16 gesneuveld voor Diksmuide, en zijn broer **Cyriel** mocht dat droevige nieuws aan moeder komen melden. Terwijl deze daar was, kon hijzelf vaststellen hoe gevaarlijk het leven daar was: obussen van het zo nabije front vielen altijd weer rond en om het huis, en Cyriel bepraatte moeder: ge moogt hier niet blijven – ga bok zoon Daniel te Poperinge gaan inwonen; en daar krijgt de vrouw het bericht uit Zwitserland dat Maurits zou willen priester worden. Ze schrikt er wel een beetje van, en vraagt dat zijn broer hem zou schrijven, dat hij zich toch eerst goed moet bezinnen; maar Maurits antwoordt, dat het zijn diepste verlangen is, en dan krijgt hij het antwoord van de gelovige moeder die de zijne is: " als' t zo is, jongen, we zullen er voor lezen ".

Maar van die brief naar Zwitserland heeft Daniel, die hem vroeger al eens naar de onderwijzersloopbaan heeft willen richten, gebruik gemaakt om hem opnieuw op die mogelijkheid te wijzen; en dat wordt dan de reden waarom zijn pleegouders hem naar een

normaalschool willen sturen. Nu is er een normaalschool te Porrentruy, en dat is niet zo heel ver van Bienne; en er worden stappen gedaan om de jongen daar te doen aannemen: ze mislukken.

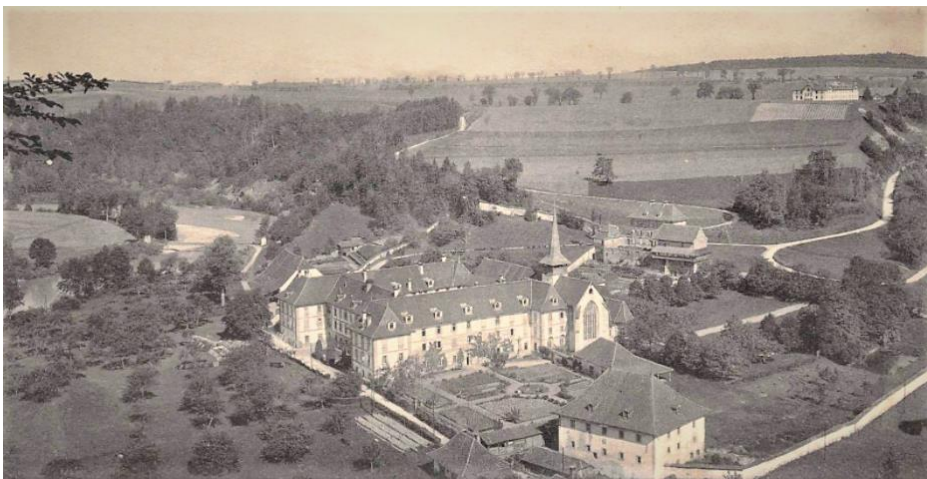
Daniel Demarey die na de groote oorlog de grote bezieler is geweest van de voetbalclub FC Poperinge – hier in 1939. Met dank van Westhoek Verbeeldt.

De pastoor, langs wie hij in die familie is geraakt, en die een verblijf in die school – officieel neutraal maar eerder ongodsdienstig - zou hebben betreurd, kan bekomen dat Maurits wordt geplaatst in de katholieke normaalschool van **Hauterive-Fribourg**; en daar begint hij dan het schooljaar 16/'17.

De afstand tussen Biel en Hauterive bedraagt een 80-tal kilometers.

De gedachte echter dat hij priester zou worden, wil er bij zijn nieuwe familie maar niet in: bij moeder vooral niet, maar ook niet bij de kinderen die hem als hun broer beschouwen. Ze stellen alles in het werk om die gedachte uit het hoofd van de jongen te verdrijven: Maurits ondergaat alles lijdelijk, maar niets tast zijn verlangen aan. Wel blijft hij niet ongevoelig voor de andere toekomstplannen die hem worden gesuggereerd; en als hij eraan denkt,

dat hij reeds 16, weldra 17 jaar is, en nog aan de humaniora moet beginnen - want van die "zesde" in Poperinge is er niet veel overgebleven - , dan zakt de moed hem wel eens in de schoenen.

De normaalschool te Hauterive

Gelukkig vindt hij dan, in het begin van zijn tweedejaar in Hauterive, in de directeur een begrijpende en goede raadsman. En van deze priester krijgt hij de raad: blijf bidden, als God u wil zal Hij het tonen.

En de priester durft eraan toevoegen: als het binnen het jaar niet duidelijk is geworden langs welke weg ge naar het priesterschap kunt gaan, beschouw dit dan als een teken dat de Heer u niet roept. Dat gebeurt begin december '17.

Maurits aanvaardt dit advies en wacht. Het wordt nog een bewogen jaar. Zijn pleegouders halen hem uit de normaalschool terug, en richten hem op een handelscarrière: hij zou best als leerjongen in een of andere firma worden tewerkgesteld, en tegelijk zou hij te Bienne de lessen volgen in de handelsschool.

Uiteindelijk is het zo dat hij een baan krijgt op het bureel van de onderneming van zijn weldoeners zelf. Bij deze mensen is er nog altijd de bedoeling aanwezig, om hun aangenomen zoon van zijn plan te doen afzien, maar Maurits laat zich door niets beïnvloeden, en diep in zijn hart blijft hij in de afwachtende houding tegenover de Voorzienigheid, die de directeur van Hauterive hem heeft aanbevolen.

En niet vergeefs. In de Paasweken is er in de katholieke parochie van de stad een missie door Redemptoristen: en het is in die dagen dat het nog altijd vaag verlangen naar het priesterschap bij Maurits niet alleen wordt verstevigd, maar voor het eerst op onze Kongregatie gericht. Zijn vroomheid wordt erdoor aangewakkerd: iedere morgen, voor hij naar 't bureel moet, fietst hij naar de katholieke kerk om de Heilige Mis bij te wonen en te kommuniseren; hij vindt in de pastoor een goede en vaderlijke gids, waarmee hij vele avonden doorbrengt; en vermits heel de familie Niedegger uit Bienne is weggegaan om op een buitengoed bij Leuk de zomer door te brengen heeft hij in deze laatste maanden van dit "proefjaar" dat hem opgelegd is niet meer te lijden van de speldeprikken over zijn roeping, die zijn nochtans zeer minnende protestantse pleegouders menen te moeten gebruiken als een middel om hem die "dwaze gedachte" uit het hoofd te halen.

Het werd juli 1918: en daar kwam dan de wenk van de Voorzienigheid waarop hij heeft gewacht, en die hem voorgoed naar onze Kongregatie richtte. Zijn vriend en biechtvader, de pastoor van de kerk waar hij dagelijks communiceert, was zonder onderpastoor geraakt, en om hem 's zondags bij te staan vroeg hij een Redemptorist in **het klooster van Bertigny bij Fribourg**. Zo kwam P. Karl Keusch meerdere zondagen, en de pastoor sprak hem over Maurits en zijn mogelijkeroeping.

Op een zondag van die maand juli kwam het tot en eerste onderhoud tussen de pater en de jongen, en het eindigde met het besluit: de pater zou het voor hem in orde brengen. Die schreef dan ook aanstonds naar de directeur van het juvenaat van de Provincie van Lyon, dat in Zwitserland, met name te Uvrier, was gevestigd: en daar was het gauw in kannen en kruiken. En P. Keusch vond dat er geen reden was om lang te dralen - Maurits was toen immers al 18 jaar - en dat het best zou geschikt worden dat hij naar **Uvrier** zou vertrekken op 1 augustus, vooravond van het feest van Sint Alfonsus.

Natuurlijk werd het een delikate aangelegenheid om dit te doen aanvaarden door de weldoeners: de dankbaarheid verplichtte de jongen immers om hun als het ware toestemming te vragen. P. Keusch hielp hem om zijn verlangen en zijn verzoek schriftelijk uiteen te zetten: zijn pleegouders verbleven inderdaad nog te Leuk. Maar toen de familie terugkwam moest het wel mondelings uitgepraat worden: in het begin wilden ze het niet geloven, dat spijt alles wat ze gezegd en geprobeerd hadden Maurits toch bij zijn gedachte was gebleven; daarom wilden ze niet eens voorbereidselen treffen voor zijn vertrek: tot de vooravond, want dan gaven ze zich gewonnen, en het was met alle hartelijkheid dat hij die 1 augustus 18, vergezeld van P. Keusch, kon afreizen naar Uvrier.

Maurits bekende later dat deze dag een van de pijnlijkste uit zijn leven was geweest. Hij ging werkelijk "van huis weg, want in die drie jaar is hij zich werkelijk gaan thuis voelen bij die

mensen, en tot het einde van zijn leven zijn die banden van genegenheid en dankbaarheid ongebroken gebleven.

Maurits is nu te **Uvrier, in het Bisdom Sion.**

Dat Lyon zijn juvenaat daar had overgebracht was een gevolg van de franse dekreten van 29 maart 1880, die aan kloostergemeenschappen verboden opvoedingsgestichten te leiden: dezelfde dekreten die later, in 1900, als de Provincie van Parijs wordt

opgericht, het juvenaat eerst te Rumillies en later te Moeskroen, op Belgische bodem, tot stand doen komen.

Hij vindt te Uvrier een Belgische pater, P. Leonce Pinte: die is op 10 december 1914 vanuit Essen over de grens geraakt naar Rosendaal, vandaar te Londen gekomen, en over Folkestone in Le Havre. Na een kort verblijf als aalmoezenier van de vluchtelingen te Gannat, is hij naar Zwitserland gegaan, eerst in Sion zelf, waar hij les gaf aan Belgische kinderen, en dan, in juli '15, is hij leeraar geworden van natuurkunde en na twee jaar tegelijk van wijsbegeerte te Uvrier.

Maurits volgt de lessen die overeenkomen met onze "vijfde". Maar intussen gaat de oorlog stilaan naar zijn einde: hij is nog maar een goede drie maand in het juvenaat, als de wapenstilstand van 11 november 1918 intreedt, zodat de terugweg naar België vrij komt.

Hij komt nochtans niet aanstonds terug: zijn familie liet hem nog een maand in de schoot van de familie waar hij zoveel genegenheid had ondervonden; en als hij dan toch terugkwam was het, zo herinnert zich zijn zuster, in een "chique voiture, met een uitzet aan kleren gelijk ze hier nog nooit gezien hadden: de Niedegger's zaten er warmpjes in met hun uurwerkenfabriek.

Hij is dan in maart 1919 in de oude vertrouwde omgeving terug, die door de oorlog zozeer veranderd is. De familie Demarey heeft haar tol betaald, en niet alleen door de stoffelijke schade: Alfons is gesneuveld, Julien is invalide als gevolg van een verwonding

aan 't front, en, toen de streek begin '18 toch moest ontruimd worden, is zijn zuster Marie te Lisieux in december van dat jaar aan typhus gestorven.

Véél voetstappen waren er niet nodig om de juvenist van Uvrier te doen aanvaarden als juvenist te Essen: in maart '19 begint hij daar, en mag de begonnen vijfde voortzetten.

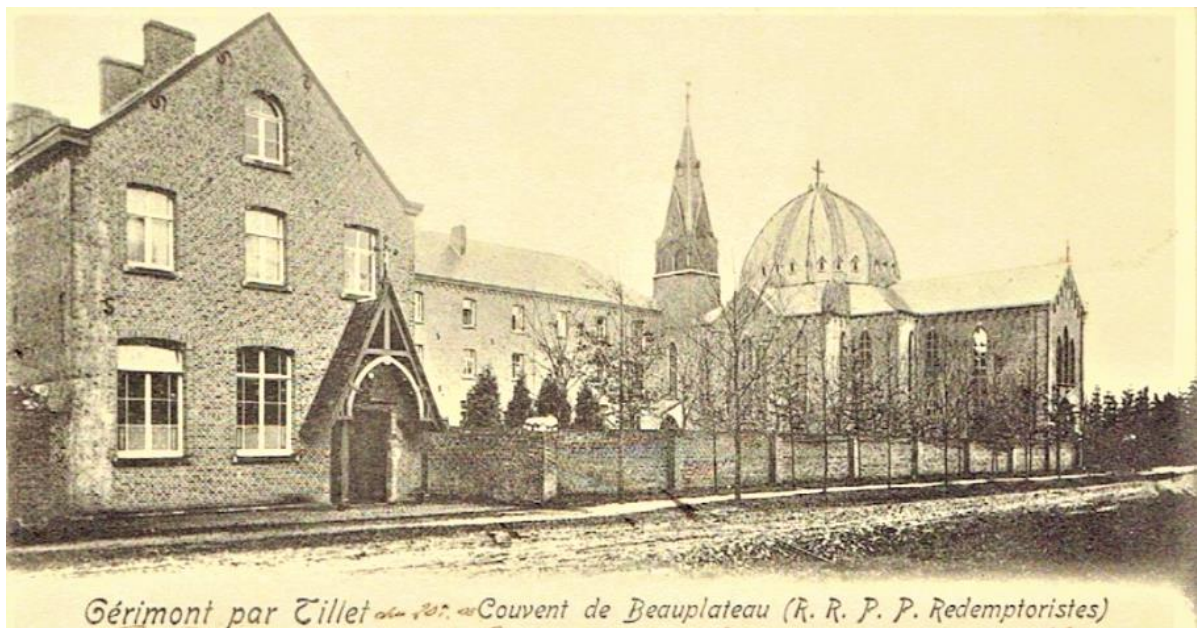
Op 1 mei ziet hij daar P. Pinte terugkomen, die hij in ballingschap reeds tot leraar heeft gehad. Met het schooljaar '22/'23 bereikt hij retorika; en in juli 1923 komt P. Magister Meersmans uit Sint-Truiden om de tien retorikanen voor het toekomstige noviciaat te aanvaarden: een van de tien is Maurits Demarey.

Met de zes die niet uit Essen komen zullen op 3 september zestien postulaten binnentreden, en op 20 september het kloosterkleed ontvangen.

Novicemeester is P. Meersmans, en op het ogenblik van de inkleding, is P. Alfons Coene socius, maar deze wordt reeds op 8 oktober vervangen door P. Robert De Meester.

En dan gaat het noviciaat zijn gewone gang. Tegen het einde ervan moet er toch iets gescheeld hebben aan de gezondheid van frater Demarey, want twee dagen voor de vijftiendaagse retraite begint, op 3 september 1924, brengt P. Socius hem naar Brussel voor een geneeskundig onderzoek.

Op 5 september begint dan de grote retraite, en op 21 september van dat jaar 1924 heeft in onze kerk van Sint-Truiden de professie plaats van de zestien novicen, méteen preek - in 't frans - van P. Edmond Declercq, oom van een der novicen, P. Léon Watrin.

De dag daarna, tegen de avond, zien de neo-professi voor de eerste keer **de koepel van onze kerk van Beauplateau**, Maurits zal er zes jaar doorbrengen: twee jaar filosofie, vier jaar theologie. Daar zal hij voor de eerste keer P. Alidor Vercouter ontmoeten: deze is er zijn eerste studentenprefekt; later wordt deze door P. Arthur Blanckaert opgevolgd.

Die jaren gaan in hun regelmatige gang voorbij: eeuwige geloften en kruinschering in '27, kleine orden in 1928, grote orden, bekroond door het priesterschap in 1929.

Deze laatste grote wijding wordt hem en dertien conovicen toegediend door de. Redemptorist-bisschop van Roseau, Mgr. Jaak Moris, op 22 september 1929.

En dan volgt het laatste jaar, het jaar van de 'pastoraale gelijk het bij ons heet, besloten met de 'rigorosae de examens over héél de theologische studies, die haast automatisch de eerste jurisdictie-brief te Namen betekenen.

De circulaire van P. Provinciaal Meersdom van 27 augustus '30 brengt de benoemingen van de jonge paters: P. Demarey wordt benoemd te Leuven, dat wil zeggen dat hij naar de universiteit gaat. Hij wordt ingeschreven in de fakulteit van Wijsbegeerte en Letteren, maar het is slechts voor één jaar: als hij de eerste kandidatuur achter de rug heeft, hebben ze hem in Essen nodig.

P. Vercouter is daar directeur van het juvenaat, en het zal wel zijn aanvraag zijn die P. Demarey als lektor én onderdirecteur naar Essen brengt.

Zij, die hem in die tijd hebben gekend, beschrijven hem allemaal als een onvermoeibare werker. Hij was wel leraar grieks in de derde, maar hij was toch eerst en vooral onderdirecteur, en dat wilde zeggen praktisch de mannsje van alles, waarop de studenten steeds een beroep mochten doen en die altijd hun vraagbaak en hun toevlucht was. Daar is het ook, dat tussen hem en P. Vercouter die diepe genegenheid is gegroeid die hij later, als hij in het Oosten is, zal bewijzen door de vele en lange brieven die hij hem schreef en die - wanneer ooit de geschiedenis van de eerste jaren onzer missie in het Nabije-Oosten zal geschreven worden - een van de beste bronnen zullen zijn.

In 1936 wordt P. Vercouter aan het hoofd van het juvenaat vervangen door P. Gustaaf De Ceuninck, om als magister voor de Broeders en prefekt van de studenten naar Beauplateau te gaan. Demarey blijft ook dat triënaat in zijnfunctie gehandhaafd. En als P. Vercouter op 26 april '39 tot provinciaal wordt benoemd, wordt hij de opvolger van de nieuwe provinciaal in zijn dubbele functie te Beauplateau.

De benoemingen van '42 verplaatsen P. De Ceuninck, die sedert '36 niet alleen directeur van het juvenaat is maar ook rektor van het huis, als rektor naar Leuven; en **P. Demarey wordt naar Essen teruggeroepen om, nu als directeur en rektor naar zijn eerste standplaats terug te gaan.** Hij draagt er als verantwoordelijke overste héél de grote last van de laatste oorlogsjaren, en we kunnen vermoeden hoe zwaar die op sommige ogenblikken is geweest.

Toediening van het vormsel door Mgr. Cuvelier, redemptorist aan Frans Gillis uit Merchtem en Andre van Leuvenhaghe uit Beveren-Waas. Tweede rij paters Henri van Poeck, Jan van Campenhout, onderdirecter, Peter dr. Van Dyck, Mgr. Cuvelier, Maurits Demarey, rector directeur, Michiel Vanacker.

Hij doorleeft de bange dagen van de bevrijding en in oktober 1944. Hij maakt de lastige periode door van de eerste jaren na de oorlog, totdat hij na een tweede triënnat op 28 augustus 1947 rector wordt te Jette.

Voor het eerst is hij nu in een normale kerkgemeenschap: tot hiertoe heeft hij alleen vormingshuizen gekend. Met haar groot ledenaantal, met haar zeer druk bezochte kerk en de vele apostolische werken die er worden aangevraagd en waarvan hij een goed deel op zich neemt, weet hij wel wat doen met zijn tijd. Hij blijft in deze taak, tot de grote ommekeer komt in zijn leven.

In de omzendbrief van 23 juni '52 verneemt de provincie het grote nieuws dat er een nieuw missiegebied aan de onzen wordt toevertrouwd:

Aan de Belgische Provincie is een nieuwe opdracht toevertrouwd. Op het verzoek, door de Heilige Kongregatie voor de Oosterse Kerken aan Pater Generaal gericht, zal de provincie beproeven het apostolaat op te nemen onder **de christenen van de Chaldeeuse ritus in Libanon en Syrië**.

Zeereerwaarde Pater Demarey heeft die taak van onderzoek en proef op zich genomen.

Die christenen van Chaldeeuse ritus, wie zijn ze?

We kunnen wel vertalen wat het tijdschrift „L'Oeuvre d'Orient M (september '61) ons daarover leert:

Sedert 1445⁴ geeft men de naam van " Chaldeërs " aan de Nestorianen die in de schoot van de Kerk zijn teruggekeerd en opnieuw met Rome verenigd. Het is onmogelijk juist te bepalen, waarom die naam werd gekozen, en welke betrekkingen er wel kunnen zijn tussen deze verschillende ethnische groepen, vroeger nestoriaans, en de volkeren van het oude Chaldea. Deze naam schijnt er alleen aan te herinneren dat in den beginne deze Kerk haar zwaartepunt had in de streek die eertijds de streek van Chaldea was .

⁴ Wikipedia spreekt van het jaar 1552 – dat jaar koos een groep nestoriaanse christenen Johannes Sullaqa, een kloosteroverste, tot patriarch. Alzo keerden ze zich af van Simon IX Denkha, de regerende nestoriaanse patriarch. De reden daartoe was dat zij niet akkoord gingen met het beginsel van de erfelijke overdracht van het patriarchaat.. Sullaqa begaf zich naar Rome en sloot zich aan bij de leer van de Katholieke Kerk. Hij was de eerste van een reeks patriarchen die door Rome erkend werden. De Chaldeeuse christenen behielden hun eigen liturgie, maar verlieten de theorieën van Nestorius. Gaandeweg sloot een groot deel van de nestorianen zich aan bij de Katholieke Kerk. Tegenwoordig is de Chaldeeuse Kerk in Irak groter dan de oorspronkelijke Kerk van het Oosten. Vanaf het begin had de Chaldeeuse Kerk vooral aanhang in de gebieden waar de christenen naast het oorspronkelijke Aramees ook Arabisch spraken en dat weerspiegelt zich in de situatie van vandaag.

P. Demarey is op dat ogenblik nochtans 52 jaar; hij krijgt echter op 10 oktober een jonge gezelschap in de persoon van **P. Jan Praats**, 28 jaar, en de provinciale kroniek kan vermelden: 3 november ('52) - Vertrek van P. Demarey en P. Jan Praats naar Parijs, waar ze zich meer onmiddellijk op hun toekomstig missiewerk zullen voorbereiden door de studie der oosterse talen.

Op die ouderdom een nieuwe taal, en dan nog het arabisch, aanleren en van ritus veranderen, het kan geen sinekur zijn geweest, maar P. Demarey is altijd een noeste werker geweest. Ze blijven daar acht maanden; en dan, op **5 oktober '53** vertrekken ze beiden via Rome naar Beyrouth, Voorlopig zullen ze verblijven bij de PP. Jezuiten in hun honderdjarig klooster **'Notre Dame de la Délivrance'**, te **Bikfaya**, op 7 kilometer in vogelvlucht van Beyrouth, maar langs de kronkelende baan die 900 meter hoog de bergen in voert, wel 18 kilometer.

Van dan af is de geschiedenis van P. Demarey ook de geschiedenis van de pionierstijd in onze missie van het Nabije-Oosten, een geschiedenis die hopelijk eens haar geschiedschrijver vindt; en dan zal deze in de vele geschriften van onze pater, rapporten aan Rome en Brussel, artikels voor verschillende tijdschriften, en niet minder in zijn vele en soms lange brieven aan familieleden, confraters, vrienden en weldoeners de eerste en kostbaarste bronnen van inlichtingen vinden.

We kunnen in dit in memoriam alléén maar de voornaamste etappen aanstippen waarlangs de Voorzienigheid en zijn apostelijver P. Demarey hebben gevoerd tussen die 5° oktober '53 en zijn overlijden op 10 februari 1974.

Te Bikfaya zijn de twee pioniers gebleven tot het hun mogelijk werd, einde juni 1955 naar hun apostolaatsveld te vertrekken: geen verloren tijd, want, ook buiten de moeilijke taal, moet er zoveel aangeleerd worden om Oosterling met de Oosterlingen te zijn, zoals Paulus het zou hebben uitgedrukt.

Hun studies hebben ze in de maand juni '54 voor veertien dagen onderbroken om in gezelschap van de oude **bisschop van Alep (Halab)**, **Mgr. Naamo**, een rondreis te maken in

het gebied dat weldra hun apostolaatsterrein zal zijn, de Syrische 'Djezireh', wat 'waard' betekent of 'eiland', en inderdaad is het 't meest noordelijk gelegen deel van het grondgebied dat wij indertijd Mesopotamië heetten (en dat nu op de kaart staat als Ma-Bein-en-Nahrein), tussen de twee grote stromen Tigris en Sufraat (nu reps. Ad Djila en Qamisli).

Het word weleens de u hoge Djezireh genoemd om het te onderscheiden van de lage Djezireh en dat is dan het grondgebied van Irak tussen de stromen.

Het is in die hoge Djezireh, op de linkeroever van **de Kabour** - een beroemde waterrijke bijrivier van de Eufraat, meerdere malen vermeld in de Heilige Schrift, o.a. in 2° Koningen 17/6, en in de annalen van de oorlogen der Assyrische koningen - waar een grote groep van Chaldeeuwse christenen wonen en het is op de eerste plaats voor hen - een 200 families te midden van Nestorianen dat Rome Redemptoristen heeft gevraagd.

De hoge 'Djezireh' of ligt op deze kaart tussen Ar-Raqqah en Deir ez-Zor. Kabour ligt tussen Damascus en Homs.

Gewoonlijk spreekt men van het kamp van de Kabour en wel terecht, om de zeer primitieve omstandigheden waarin deze mensen leven.

Ze zijn er, schrijft P. Demarey, ondergebracht in 1935 nadat ze verdreven werden uit Turkije en Irak, en anderhalf jaar in Syrië hadden rondgedoold. Zij hebben er 37 dorpen gevormd, als een groep van enkele tientallen lemen koepelgebouwtjes rond een weinig groter lemen kapel tenminste een dorp mag genoemd worden.

Die reis leert aan onze Pater dat, als ze daar gaan wonen en werken, ze het grote ideaal van Sint Alfonsus om naar de meest verlatenen te gaan, 100% verwerkelijken; maar ze leert hun ook dat vooral de beginperiode in dat hete klimaat en in even primitieve levensvoorwaarden zéér hard zal zijn.

Maar geraken ze er ooit?

Want Syrië is zeer achterdochtig tegenover vreemdelingen, en wat erger is, reeds sedert. 1945 is de streek van de Djezireh verboden zone voor vreemdelingen: de grens met Turkije in het Noorden en met Irak in het Zuiden is ook zo nabij. En het wordt in november 1954, op een ogenblik dat de spanning met Israël nog vergroot, nog erger: alle grensprovincies en dit is er een, zijn toen " militaire zone geworden, zodat er voor alle niet-Syriërs een speciaal visum nodig is van de minister van landsverdedigingom daarheen te gaan.

De bisschop had wel, reeds bij de reis van juni '54 beloofd dat hij voor dat visum zou zorgen; maar het werd Kerstmis vóór hij ertoe besloot de eerste stappen daartoe te zetten. Het werd einde februari '55 en toen was het geduld van P. Demarey op: hij ging zelf met P. Praats naar de Directeur-Generaal van de Veiligheid, met een introductiebrief van een katholiek vertegenwoordiger; en wat hij zéker niet verwachtte, na drie uur hadden ze hun papieren.

In een brief van 9 april 1955 kan P. Demarey dan ook schrijven: 'Indien ik mijn plannen kan doorvoeren, dan ga ik eind april of begin mei voorgoed naar de Kabour om er de werken in te zetten en te surveilleren, terwijl P. Praats zijn studie voortzet tot juli, en de twee andere paters nog een jaar hier blijven.

Want er zijn inderdaad twee jonge krachten door de provincie naar de missie gezonden: P. **Maurits Bloemen** is uit België afgereisd op 27 oktober '54, en P. **Timon De Cock** volgde kort daarna, op 26 november.

In feite komt er toch nog uitstel: het duurt tot einde juni '59 eer hij zich op het apostolaatsveld kan vestigen, en wel in het kleinste van de Chaldeeuwse dorpen: **Teil Arboch**: daar wonen dertig families, waartussen slechts één katholieke, maar het is centraal gelegen. Wie het op een kaart zou willen lokaliseren, zoekt wellicht tevergeefs, als hij niet weet dat het dorp er misschien op staat onder de naam **Arbouch**, op een 25 km. noord-west van **Hassetche** (of **Hassaké**, of **Al Hasséké**), de administratieve hoofdstad van de provincie, en op de linkeroever van de Kabour.

Als dan de paters einde juni afreizen naar ginder hebben ze de zéér kostbare hulp mede die Broeder Gustaaf is, naar 't Oosten gekomen op 21 juni. En de onderhandelingen zijn dan op goede voet om Zusters van de " Congrégation des Saints Coeurs ", gesticht door de Jezuïeten in 1853 - allen araabs.

Het zal echter wel duren tot 3 november eer vier van hen te Teil Arboch aankomen: er moest toch eerst voor een ietwat passende woning voor hen worden gezorgd.

Zijzelf, paters en broeder, zijn zeer primitief gehuisvest: **twee lemen koepelhuisjes**, zodat ze beschikken over twee kleine kamertjes, van 3 op 4 meter het ene, het andere van 3 bij 2 meter en half.

In een brief voor de St. Tillo's Missiebond van 15 augustus '55 schrijft onze pator:

" Daar is de last van het klimaat, de primitieve installatie van ons lemen huisje met zijn twee kamertjes waarin alles moet

gebeuren, de last van dat eeuwig camping-leven dat op mijn ouderdom rap zijn charme verliest, en dat, om dwingende gezondheidsredenen niet te lang mag duren. "

En hij vertelt verder: " om ieder mysterie rondom de vreemdelingen die we zijn te voorkomen hebben we het principe genomen van de open deur en de open vensters, in de letterlijke zin opgevat. Iedereen kan binnen, op elk uur van dag en nacht; en inderdaad, iedereen komt binnen terwijl we aan tafel zijn of in bed, eten en drinken of schrijven.

Vrouwen echter gaan nooit binnen en blijven aan de deur staan, zelfs als ze iets brengen. Zo hebben we contact gehad van de eerste dag, en contact met allen, nestorianen en katholieken, zodanig dat niemand, noch zij noch wij, onderscheid maken. "

Maar ze zijn er en kunnen beginnen. In de tijdspanne van drie maanden bouwden ze er een school en een dispensarium, niettegenstaande vele "oosterse " vertraging en moeilijkheden vanwege de overheid, die vooral geen school wil. En intussen zorgen voor die verlaten zielen, met die zéér speciale omstandigheden die voortspruiten uit het feit dat katholieken en nestorianen naast en door elkaar leven, wat dan ook een in de praktijk vër doorgedreven oecumenisme opdringt.

Het brengt een grote beroering in de streek, de aanwezigheid van die drie vreemde zielzorgers. P. Demarey is er zich van bewust, en hij die schrijft: " het is een klein mirakel dat wij hier binnen geraakten ", weet dat het een groot mirakel zal zijn als ze in de streek kunnen blijven. Hij weet dat de gouverneur van de provincie, over wiens hoofd heen de eerste verblijfsvergunning is gegeven, een fanatieke muzelman is die onverbiddelijk vijand is van alles wat christelijk is, zowel Nestoriaans als katholiek. Hij weet dat diezelfde man, enkele jaren daarvoor, toen hij administrateur was in een andere provincie, daar de Jezuïeten heeft buitengezet en de Zusters van dezelfde Kongregatie, die hij naar Teil Arboch wil doen komen, het werk heeft onmogelijk gemaakt. Hij weet dat die man, steunend op de vijandigheid van vele mensen die zijn afkeer voor het christendom delen, van zijn invloed gebruik zal maken als het er aankomt, hun verblijfsvergunning te verlengen.

Intussen wordt er gewerkt: de school is gebouwd, maar om ze te openen is er een toelating nodig, en die wordt geweigerd.

De Zusters zijn ter plaatse: een van hen is gediplomeerde verpleegster, een andere is vroedvrouw; ze mogen geen onderwijs verstrekken, maar ze krijgen dagelijks meer invloed door de diensten die ze bewijzen en dragen waar ze dat kunnen met ware apostelijver het woord uit dat geestelijk steunt en helpt. Maar het is allemaal lastig en natuurlijk meest voor hem die uiteindelijk de verantwoordelijke leider is van de groep: P. Demarey.

In een van zijn brieven uit die tijd staat deze bekentenis:

‘Voor mensen van mijn ouderdom ~ hij viert te Teil Arboch zijn 55° verjaardag - stellen zich de problemen op den vreemde anders dan voor jonge mannen die weinig moesten loslaten en achterlaten, en zich volop en zonder overgang aanpassen aan nieuwe omstandigheden en toestanden ”.

Lang zal dit apostolisch avontuur niet duren. De gouverneur lukt erin, de beschuldiging dat deze vreemdelingen schuld hebben aan beroering in de streek van de Kabour,-en dat is een erge beschuldiging in die periode van buitenlandse onzekerheid en van allerlei internationale druk op Syrië -te doen doordringen tot de Staatsveiligheid; en als gevolg daarvan weigert deze hun verblijfsvergunning, te verlengen.

Broeder Gustaaf moet vóór 18 november de provincie verlaten, de twee paters vóór 20 november. Op die 18 november gaan de overste met de Broeder dan ook v/eg uit Teil Arboch, en gaan naar Damascus; P. Praats van zijn kant verliet de Kabour op 20 november en ging naar. Alep.

En dan beginnen voor P. Demarey weken van harde en vermoeiende strijd om spijt alles toch naar Teil Arboch te mogen teruggaan. Met vlaarnse koppigheid zal hij gedurende méér dan 7 weken dag na dag haast van het ene bureau naar het andere gaan; maar altijd krijgt het hetzelfde antwoord: ‘morgen!’

Hij schrijft: ‘ Zij hebben het talent om elk geduld te breien. De Internuntius trekt zich de zaak aan; hijzelf gaat bij de eerste-minister pleiten, daarna bij de ministers van binnenlandse zaken en van landsverdediging; op zijn aanraden gaan de beide pa-ters ook bij de eerste-minister die welwillend genoeg is, maar de bureaucratie, die de partij van de gouverneur heeft gekozen, wil de zaak ongedaan maken door ze immer op de lange baan te schuiven.

Ook hier laten we het hem liever zelf vertellen: Maandag, dinsdag, woensdag en vandaag donderdag (5 januari '56) heb ik iedere dag, van 9 uur 1 ‘s morgens tot 2 uur, het sluitingsuur van de bureaus, bezoeken gedaan, en ik ben herhaalde malen teruggegaan naar de generaal-sekretaris van de eerste minister; maar het doet allemaal de zaak geen steek vooruitgaan. Toch geef ik het niet op, maar ge kunt niet geloven hoe vermoeiend en zenuwslopend dat is, dat eeuwig terugkeren bij onwillige mensen. Gisteren bijvoorbeeld heb ik me drie uur lang neergezet voor het bureau van de eerste-minister om een brief te laten tekenen door hem. Toch blijf ik hopen. Zo graag was ik in Teil Arboch geweest voor het kerstfeest dat daar op 7 Januari wordt gevierd: het lukt niet, en ik ben er 't hart van in. Die mensen daar zijn zonder priester, en de Zusterkens die er mochten blijven eveneens.’

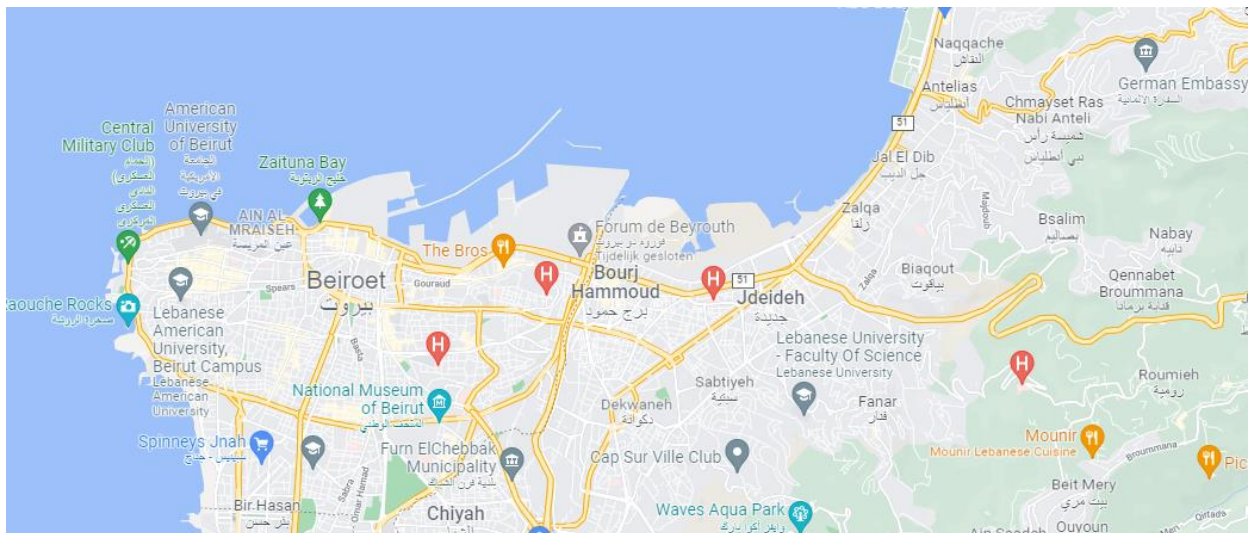
Het lukt niet voor die éne dag, het lukte nooit: Teil Arboch zou geen Redemptoristen meer terugzien. Maar lange jaren nadien nog blijft in het hart van P. Demarey - en niet van hem alleen maar ook van zijn twee gezellen – het heimwee naar die tijd, hoe hard hij ook was; hoe dikwijls komt in zijn latere brieven nog dezelfde verzuchting terug: " Niettegenstaande allen hopen we eens daar terug te keren! "

Als we dit zo uitvoerig vertelden, dan is het orndat juist deze verbeterde strijd, hoe die dan ook op een ontgoochelende nederlaag uitliep, de taaie wilskracht en de onbreekbare

standvastigheid in het nastreven van het moeilijke doel dat hij zich heeft gesteld, als een hoofdtrek van het karakter van P. Demarey laat uitkomen.

Ten andere, het werk en de moeite van onze pioniers zijn niet zonder vrucht gebleven. In de meest recente nieuwjaarsbrief aan zijn weldoeners die wij onder de hand hebben heeft de pater geschreven: ‘Nu, precies na tien jaren, kan ik u over Teil Arboch en zijn school - waarvoor we zolang overal hebben gelopen om ze te mogen openen - het volgende vertellen: de toelating is gekomen, de school is open. Orn onze vreugde over dat nieuws te voelen is het nodig, zoals P. Praats en ik, de spanning van al die jaren te hebben beleefd, de dromen te kennen en de plannen die aan die school en dat centrum waren verbonden: de hele hoop van ons eerste jeugdig vertrouwen. Teil Arboch is toch geworden het centrum dat wij droomden, dat uitstraalt over heel het kamp van de Kabour. Het hele dorp, dat voor de drie vijfden orthodox was, kwam in alle stilte, op een paar uitzonderingen na, tot de eenheid over. De oekumenische methode tot broederlijke toenadering, tien jaar geleden volgens de richtlijnen van Rome ingezet, met uitsluiting van alle strijdgesprekken maar eenvoudige verkondiging en beleving van het evangelie, die methode heeft vrucht gedragen.’

En hij voegt er nog aan toe, want de oude droom is niet geheel en al verwezenlijkt: ‘We zullen trachten er een van onze Paters te vestigen; maar dan moet nog véél gewerkt worden!’

De ontgoocheling over deze schijnbare mislukking van 1955 heeft de missieoverste nog zijn mannen ontmoedigd. Er zijn immers niet alleen Chaldeeërs in de Kabour, er zijn er **ook in Libanon, en wel meer bepaald in Beyrouth** en omstreken, waar velen zich hebben gevestigd, in afwachting, meenden ze, dat ze zich zouden kunnen voegen bij hun volksgenoten: maar dat voorlopige duurt nog altijd voort.

Er zijn dan 4 paters en 2 broeders ter plaatse, want op 12 juli '55 was ook Broeder Christiaan aan de nieuwe missie verbonden. In een randgemeente van Beyrouth, te **Jdeidet-el-Metn**, hebben ze een huisje gehuurd, waar ze met hun zessen nu eindelijk een écht en eigen dak boven het hoofd hebben. Weldra worden in twee wijken scholen geopend, en het werk ontbreekt niet: contact zoeken met de parochianen, catechismus les in de scholen, de diensten verzekeren in de kapellen.

En - omdat Teil Arboch toch nooit vergeten geraakt - is het bijzondere vreugde dat P. Demarey reeds in '57 kan melden, dat voor het schooljaar *56/'57 een groep jongens uit die eerste missiepost te Beyrouth zijn samengebracht om er de lessen te volgen en zich voor te bereiden, als 't God belieft, op het klein seminarie. Want dat ziet hij als eerste zorg: helpen om goede priesters te geven aan zijn volk, eigen priesters en goede gevormde priesters; en hoe moet het hem dan ook deugd gedaan hebben, dat hij in dezelfde brief kar. schrijven: " Wij

hopen bij het begin van het volgend schooljaar er tenminste drie naar het klein seminarie van Ghazir te kunnen sturen”.

Intussen is er voor de overste nog heel wat te lopen en te regelen ter plaatse en te Rome en te Brussel. Zo is hij midden '61 weer eens in de Eeuwige Stad, en op 25 juni schrijft hij van daaruit: " Ik ben in Rome langer opgehouden dan ik dacht en verlangde ".

De reden voor dat oponthoud zou kort daarna wel blijken: er was met P. Generaal niet alléén gesproken over de belangen van zijn missie in het Oosten, maar ook over héél de Provincie, en dan over een belangrijk besluit dat weldra zou moeten getroffen worden.

Op dat ogenblik is immers bij de Heilige Kongregatie van de Religieuzen reeds het verzoekschrift ingediend om in ons land de huizen van Brussel St. Jozef, Doornik, Luik, Beauplateau, Namen en Sirault tot een onafhankelijke, nieuwe Provincie te maken: de Zuid-Belgische; en op 14 juli wordt door de Curie positief op dat verzoek geantwoord. Op 29 juli 1961 worden dan ook twee provinciaals benoemd: voor de nieuwe Zuidprovincie is dat P. Paul Dubois, voor **de Noordprovincie** wordt **P. Demarey** aangeduid.

Op het feest van St. Alfonsus, woensdag 2 augustus, komt deze **te Jette** aan: hij kondigt aan de kommunité zijn benoeming aan, en dezelfde avond nog heeft volgens de toen geldende "rubrieken" de aanstelling plaats. Maar hij blijft nog missie-overste voor het Oosten tot 15 augustus 1962, wat hem zal verplichten om in die eerste maanden van zijn provinciaalaat nog méér dan eens naar ginder te reizen. Zo moet hij reeds een maand na de aanvaarding van zijn ambt terug: sedert begin '61 al zijn twee van zijn paters, PP. Cop en Praats, naar Bagdad om er op verzoek van de patriarch les te geven aan het seminarie en zij ftebben gezocht om er een residentie te vinden die hen toelaat ook rechtstreeks apostolaat uit te oefenen. En begin oktober hebben ze daar een eigen huis.

Enkele hoogtepunten uit zijn provinciaalaat kunnen we wel even aanduiden, steunend zowel op de officiële dokumenten als op de kronieken van het provinciaalshuis.

22 maart *62: nieuwe reis naar het Oosten, en terugkeer op 26 mei: zodat hij niet kan aanwezig zijn te Essen bij de viering van het gouden jubileum op 8 mei van dat jaar.
2 augustus: kanonieke oprichting van het nieuwe huis te Tiegem, onder de bescherming van de Heiligen Arnoldus en Clemens.

15 augustus: P. Demarey wordt officieel als missie-overste voor Libanon vervangen door P. Jan Praats.

27 augustus: hij vertrekt naar onze Vice-Provincie van Matadi voor kerkelijke visitatie, en keert daarvan op 22 oktober terug. Het is ginder dat hij het voor hem wel bijzonder pijnlijk nieuws verneemt, dat frater Hitti Ayoub, de eerste Redemptorist uit zijn missie, die op 29 augustus '60 was geprotest, op 14 september het klooster van Doornik verliet, waar hij filosofie studeerde.

Daarmee komt een einde aan de droom die hij bij de intrede van deze jonge man zeker heeft gekoesterd, en waarop hij zo dikwijls als op een gunstig voorteken voor de toekomst van de missie in zijn brieven terugkwam.

Pas terug uit Matadi gaat hij naar Rome: ter gelegenheid van **het Tweede Vatikaans Concilie** zijn al de Chaldeeuwse bisschoppen met hun patriarch in de Eeuwige Stad, en hij neemt die gelegenheid te baat om met hen allen over de belangen van onze missie te gaan spreken. Is de vermoeienis van deze reis en deze dagen de druppel die de emmer doet overlopen? In ieder geval, als hij van Rome terug is moet hij zich in de Sint-Remigiuskliniek aan een geneeskundig onderzoek onderwerpen: hij blijft er slechts drie dagen, maar er wordt hem een rustkuur voorgeschreven, en tot 5 december verblijft hij te Melle.

Hij voelt zich weer fit begin januari '63* en gaat naar Denemarken om de twee konfraters, PP. Jaak Adams en André Keustermans, te gaan bezoeken die daar als helpers voor de vice-provincie van Köbenhavn werkzaam zijn: te dier gelegenheid draagt hij in de Sint-Annakerk van de hoofdstad een Heilige Mis in Chaldeeuwse ritus op.

Op 23 januari is hij terug te Jette, en vaardigt op 30 januari het "decreet" uit, waardoor voor de provincie de 'Clergyman' wordt toegelaten.

De dag daarna vertrekt hij weer naar Rome, want op 4 februari wordt daar het 16° Generaal Kapittel geopend waar hij in zijn hoedanigheid van provinciaal, met P. De Ceuninck als vokaal, onze provincie vertegenwoordigt; en als op 11 februari de commissies worden samengesteld, maakt P. Demarey deel uit van de 'commissio de observantia'.

Het kapittel wordt gesloten op 3 april, en P. Provinciaal komt terug naar huis.

Het is te véél geweest voor zijn gezondheid: op de terugreis voelt hij zich zo ziek, dat hij in Zwitserland achterblijft, en aan P. Generaal in de persoon van P. Albert Van den Broeck een vices-gerens moet aanvragen. Het is deze, die hem vertegenwoordigt wanneer, op 28 augustus drie jonge mannen uit onze vice-provincie van Matadi het redemptoristenkleed aannemen te Sint-Truiden; ze werden geprotest op 29 augustus '64, maar verlieten alle drie het klooster in juni 1965.

Het is ook P. Van den Broeck die kon aankondigen op 1 oktober dat er met de bisschop van Luik een principieel akkoord is bereikt over het vestigen van een nieuwe residentie in Limburg, en die de aanduiding bekend maakt van PP. Winand Janssen en André Schotsman voor Tessenderlo-Berg.

In de vice-provincie van Matadi werd de nood gevoeld aan een nederzetting in de hoofdstad, Kinshasa, en op 1 november werd daar inderdaad het huis "ad Sanctae Familiae" kanoniek opgericht: het zou echter op 13 januari '66 weer opgeheven wrden.

Begin januari '64 kan P. Provinciaal weer zijn ambtsbezigheden opnemen: hij is sedert Kerstmis terug te Jette en stuur op 10 januari zijn nieuwjaarsbrief aan de provincie. Maar hersteld is hij niet, en de plaatselijke kroniek noteert:

" 5 februari. - Heden woensdagavond rond 8.30 is P. Provinciaal erg ziek geworden: een soort hartcrisis. Dr. Van den Putten is heel Ongerust. 's Nachts doet zich een nieuwe crisis voor: hartinfarkt?

6 februari. - Een hartspecialist, Dr. Cassiman, wordt bijgeroepen: de pater is met hartinfarkt bedreigd en ernstig ziek ".

Hij herpakt nochtans, want op 15 februari kan hij provinciaal konsult houden, en op 18 februari ondertekent hij de kanonieke oprichting missiepost van Nsona Mbata in de vice-provincie van Matadi die daardoor een domus Congregationis wordt.

Maar het is slechts beterschap in schijn: vooraleer op 12 april voor speciale behandeling naar Zwitserland te gaan, vraagt hij opnieuw een vices-gerens te Rome, die op 23 maart wordt benoemd in de persoon van P. Van den Broeck.

Zijn triënnaat loopt ten andere naar het einde, en die omstandigheden verwacht niemand er zich aan, en de pater minst van allen, dat zijn mandaat zou verlengd worden. En inderdaad, al is hij op 26 april weer te Jette, vier dagen later, op 10 april, komt het nieuws der benoeming tot provinciaal van P. Frans Huysmans, die tot dan vice-provinciaal was van Roseau.

P. Demarey kan er nu aan denken zich door en door te laten verzorgen: voor heteerst sinds lang is hij van verantwoordelijkheid ontheven. Hij gaat naar Frankrijk waar hij tot 12 oktober in behandeling blijft. Hij is nu wel 64 geworden en door de ziekte getekend, maar zijn moed en zijn apostolische ijver zijn ongebroken: hij verkrijgt dat hij op 11 maart *65 opnieuw naar zijn geliefde missie terug mag. Hij kan daar nog véél diensten bewijzen!

Het personeel is wel aangegroeid: de eerste pioniers, PP. Praats, Bloemen en De Cock met BB. Gustaaf en Christiaan, hebben PP. Cop, Van Aelst en Van Stappen zien aankomen, en weldra volgen nog twee jonge krachten, P. Vincent Van Vossel en P. Jan Rolies.

Maar - vooral na het tragisch ongeval waarin P. Praats de dood vond op 27 oktober '70 - is P. Demarey door zijn bekendheid met de toestanden en méér nog met de kerkelijke en burgerlijke gezagdragers, te Rome en in Libanon, Irak en Syrië, de man die onvervangbaar is bij de onderhandelingen over problemen die zich nog altijd veelvuldig voordoen.

Als op **31 mei 1966** in Bagdad, onder de bescherming van Onze-lieve-Vrouw van altijddurende bijstand, een eerste nederzetting kanoniek wordt opgericht, is P. Demarey de eerste overste daarvan; deze zal opgeheven worden op 21 augustus '70, omdat intussen een betere plaats voor een andere residentie is gevonden, en op 18 december '69 opgericht als klooster: en ook voor deze nieuwe nederzetting onder het patroonschap van Sint Alfonsus is P. Demarey de eerste overste op 23 januari *70, en bij de laatste benoemingen op 25 mei '72 wordt hij in dat ambt bevestigd.

Zijn gezondheidstoestand maakt nochtans dat hij het voortaan stiller aan moet doen. In februari '70 moet hij zich aan een heelkundige ingreep onderwerpen, die nog wat méér van zijn lichamelijke krachten wegneemt. Hij blijft echter veel diensten bewijzen, ook en meest door zijn ervaring die hij ten dienste stelt, na het overlijden van P. Praats, van de nieuwe missie-overste, P. Van Stappen, benoemd op 20 januari *71. Ook de kerkelijke overheid heeft eerbied voor hem en zijn kennis van de toestanden, en op 30 oktober '72 benoemt Mgr. Ernest Nyary, karmeliet, latijns aartsbisschop van Bagdad hem tot zijn vikaris-generaal.

Het einde nadert echter voor de pater; en al is zijn zielekracht onverminderd, ziekte en ouderdom hebben aan zijn gestel geknaagd.

Het word midden januari *74. Méér dan anders voelde P. Demarey zich vermoeid; bovendien voelde hij, vooral 's morgens bij het Mislezen, duizeligheid en draaienissen.

Hij ging dan ook voor een onderzoek naar een kliniek van de stad eind januari; een routine onderzoek, zoals hij er na zijn zware ziekte van 1962 zoveel heeft moeten ondergaan. Hij bleef een paar dagen in het ziekenhuis, niet zolang echter als de behandelende dokter het had gewild: maar P. Demarey hield zolang aan dat de geneesheer hem liet gaan.

Terug thuis, stelden de huisgenoten geen echte gezondheidsmoeilijkheden bij hem vast: achteraf echter is het wellicht mogelijk, in de ongesteldheden die tot dit onderzoek leidden, de eerste voortekenen te zien van een hervallen in zijn vroegere ziekte.

Intussen waren de zorgen voor de missie verergerd: voor vier priesters, waaronder hijzelf was, dreigde het gevaar dat hun verblijfsvergunning zou ingetrokken worden. In de omgeving van de bisschop waren er die maar meteen en zonder op verdere maatregelen te wachten het werk wilden stopzetten: P. Demarey, die vikaris-generaal was, verzette zich met zijn gewone heftigheid tegen deze desertie: Alleen overmacht mocht hen doen wijken.

Op dinsdag 5 februari begon te Baghdad een kongres: samen met de aartsbisschop ging de pater die voormiddag naar een lezing in het araabs over Sint Ephrem de Syriër. Een eindeloze en vermoeiende lezing: P. Vincent, die er ook heen was gegaan, hield het niet uit tot het einde; P. Demarey bleef omwille van de bisschop die hij vergezelde.

Nadien gebruikte hij het middagmaal in het bisdom, en de aartsbisschop stelde geen tekenen van oververmoeidheid vast.

Na het middagmaal handelde de pater nog verschillende zaken af: sedert de bisschop zijn nieuwe woning betrokken had hij daar een kamer. Hij kwam dan terug naar ons klooster, maar hij wilde op het bisdom vernachten. P. Vincent gaf hem nog de raad: blijf bij ons, maar de pater wilde toch liever weg, en hij werd dan ook met de wagen teruggebracht.

Toen viel het Vincent wel op hoe zenuwachtig hij was, maar dat was in de spannende toestand van die dagen wel begrijpelijk. Hij werd aan het bisdom afgezet, en na een zeer sober avondmaal trok hij naar zijn kamer.

Een half uur later ging Mgr. Nyary, die intussen bezoek had gekregen van de Syrische bisschop, naar die kamer, en ze vinden P. Demarey liggend op bed: bij het binnenkomen van de prelaten verontschuldigt hij zich: "excusez-moi, mais je ne sais plus me lever".

De bisschop haalt hulp, en de pater wordt naar een kliniek gebracht. De bijgeroepen geneesheer vraagt hem wat hij ondervindt, en terwijl de zieke hierop antwoordt, wordt hij door een trombose getroffen: hij kan niet verder spreken, en de rechterzijde van zijn lichaam in volledig verlamd.

Wanneer P. Cop en P. Van Vossel aankomen ligt hij te bed in comateuze toestand. P. Cop dient hem de ziekenzalving toe: hij is nog bewust, want hij volgt met de ogen de gebaren van de priester, en bedankt met een haast onmerkbaar hoofdknikje. Wat later komt ook P. Van Stappen aan, en er wordt beslist dat F. Cop die nacht zal waken: als de andere konfraters afscheid nemen bekijkt P. Demarey ze nog eens zéér diep: het is voor het laatst want kort daarna glijdt de zieke helemaal in coma weg.

Zonder enig teken van leven te geven, en dag en nacht door een van de paters bewaakt en bijgestaan, zal de zieke nog vijf dagen in dezelfde toestand blijven.

Zondagavond 10 februari werd zijn ademhaling steeds langzamer; P. Van Stappen en P. Vincent staan rond zijn sterfbed. En als de gebeden der stervenden op hun einde lopen houdt de ademhaling haast ongemerkt op en P. Demarey heeft de eindmeet van zijn apostolische loopbaan bereikt.

De uitvaart, die voor maandagnamiddag was gepland, moest een dag uitgesteld worden: het was inderdaad zo aan 't regenen gegaan dat er geen mogelijkheid was om bij de begraafplaats te komen. Deze ligt in **oud-Baghdad**: kleine twee meter brede straatjes rondom een vervallen kerk die niet meer gebruikt wordt.

Die straatjes waren beken geworden: met het oog op de begrafenis waren, in de voormiddag van de 12de, pompen en tankwagens ingezet om de omgeving van de begraafplaats wat droog te krijgen. Om half vier was er in de latijnse kerk een korte lijkdienst, met het 'Libera' bij de kist: elk van de aanwezige bisschoppen, de apostolische nuntius, de Chaldeeuwse patriarch, de Syrische en de Armeense bisschop, een andere Chaldeeuwse bisschop en tenslotte de latijnse aartsbisschop gingen beurtelings, wijwater sprenkelend, rond de lijkbaar.

Toen werd de kist opgenomen om naar buiten gedragen te worden, terwijl het "In par Radisum" werd gezongen, maar op dat ogenblik begon het opnieuw te stortregenen.

Dat was door de gewone mensen voorzien, want die menen dat, als een goed mens sterft, het moet regenen: de engelen in de hemel wenen dan immers, en hun tranen vallen op de aarde. Maar dat bracht mede dat de lijkwagen met het stoffelijk overschot weer door ondergelopen straatjes naar het kerkhof moest - er moest een beroep gedaan worden op meerdere jongens om de kist door het water en het slijk tot aan de grafkelder te brengen.

Buiten de paters waren er de Belgische ambassadeur, enkele ambassade-mensen, wat Zusters en goede vrienden van de overledene die zich ook door water en slijk waagden. Er werd nog een 'De profundis' gebeden, en de kist werd in een gemetselde nis van de begraafplaats geschoven.

Op 16 februari 1974 werde er in de Sint Janskerk te Popeirnge een nadienst gehouden. De Pater Provinciaal Van den Broeck hield er de lijkrede en beeindigde die als volgt:

Daar liggen hun lijken als zaden in 't zand:
hoop op de oogst, o Missieland!

Gedenk bij de Heer en zijn Moeder

ZEEREERWAARDE PATER

Maurice DEMAREY

Redemptorist-missionaris in Irak,

geboren te Vlamertinge op 31 juli 1900, in de Kongregatie van de Allerheiligste Verlosser geprofeest op 21 september 1924, priester gewijd op 22 september 1929, missionaris in het Nabije Oosten sedert 1953, en na gesterkt te zijn door de Heilige Sacramenten overleden te Bagdad (Irak) op 10 februari 1974.

Wie in een kloostergemeenschap intreedt, aanvaardt voor altijd een leven van dienstbaarheid aan God, die hij zal bewijzen door een volkomen gegevenheid, met alles wat hij heeft en kan, aan de dienst van Gods Kerk en van de Kongregatie waarin de Heer hem riep. Zo is het leven van de betreunde overledene, Pater Maurits DEMAREY, een ononderbroken dienst geweest aan de Kerk en aan zijn kloostergemeenschap. Na zijn priesterwijding heeft hij de kans gekregen om te Leuven een universitaire vorming te gaan opdoen, die hem de scherpte en de ruimheid van geest zal schenken, welke hij later in de verantwoordelijke taken die hem zouden toevertrouwd worden zo nodig zou hebben. Want binnen zijn Kongregatie heeft hij het ene na het andere, al de ambten bekleed die in de gemeenschap de vorming en de leiding van de leden verzekeren. In het College van het Eucharistisch Hart te Essen was hij leraar, onderdirecteur en directeur; in het studiehuis van Beauplateau was hij geestelijke leider van de priesterstudenten en novicenmeester van de jonge Broeders-kloosterlingen; hij stond aan het hoofd van de kloosters van Essen en van Jette; en ten-

slotte was hij als provinciaal-overste verantwoordelijk voor heel de Noordbelgische Provincie van de Redemptoristen met haar Vice-Provincies van Roseau in de Antillen en van Matadi in Zaire. Maar zijn grote verdienste blijft zijn pioniersarbeid in de Missie van het Nabije-Oosten, waarheen hij, met de nog altijd betreunde en naar menselijke berekening te vroeg ontvallen P. Jan Praets, als eerste vertrok in 1953. Eerst was zijn arbeidsterrein een kamp van Chaldeeuwse uit hun woonplaatsen verdreven katholieken in Syrië; toen politieke omstandigheden het verblijf der missionarissen aldaar onmogelijk maakten, werd Beirouth in Libanon zijn standplaats; weldra werd er op hem een beroep gedaan door de Chaldeeuwse Patriark van Bagdad in Irak.

Overal is het hard werken in ongunstige omstandigheden; maar de hem elgen gaven van doorzicht, mensenkennis en voorzichtigheid, en het licht dat hij door zijn volgehouden gebedsleven van God afsmeekt en verdient, helpen hem doorheen alle moeilijkheden de weg vinden om zijn missionaristideaal te dienen. En des te meer mag dat pionierswerk verdienstelijk heten, omdat P. Demarey, vooral de laatste tien jaar van zijn werk in het Oosten, zwaar getekend is door de ziekte: we kunnen alleen maar vermoeden hoeveel wilskracht en moed, en hoeveel sterkende genade Gods hij heeft nodig gehad, om het vol te houden tot het einde, dat nu voor hem gekomen is; daar waar hij op Gods roepstem is gegaan, te Bagdad. P. Demarey is op vreemde grond gestorven, in vreemde grond wacht zijn lichaam op de Verrijzenis. Maar die vreemde grond is bijbelse grond: vandaar is Abraham, de vader van het Godsvolk, eertijds geroepen naar het 'Beloofde Land' waar hij God zou ontmoeten. Onze betreunde medebroeder werd ook vandaar geroe-

pen naar het eeuwige « Beloofde Land », waar
hij nu de Heer heeft ontmoet. Wij treuren om
zijn heengaan; maar wij dragen in ons de
vreugdevolle zekerheid dat hij aan de grens
van dat enige Vaderland de zaltspreking van
de Heer heeft mogen horen: « Kom, trouwe
dienaar, gij zijt altijd trouw geweest in alles
wat ik u te doen en te lijden gaf: kom nu
binnen in de vreugde van uw Heer! »

De Paters en Broeders van de Noordbelgische
Provincie van de Redemptoristen,

De families Demarey, Delepiere, Humphreys
en Plaete

danken U voor uw medeleven
en voor uw gebed.

D. B. 405

Liederenuitgave van den geheknede zanger Leon Vanderplancke – muzikant Remy Bossuyt

Een droevigen Klaasavond
Gedicht door Leon Vanderplancke – Stemme Ramona

Moeder krijgen wij onzen klaas
Zoo vroeg er een knaap zeer droef en zoo dwaas
Toe koopt een pop voor zusje teer
Die reeds maanden ligt op het ziekbed neer

Refrein :
Lief kindje spreekt zo niet - Het gaat ons erg
'k draag zusje's communiekleed naar den Berg
Want wij verkeeren sedert lang in d'hoogsten nood
Die centjes die moeten dienen voor wat melk en brood
Ach! Kindje, verontrust uw moeder niet meer
Want het baart mij verdriet en groot hartzeer
Zes weken ligt vader in het hospitaal
Die er wellicht daar sterven zal

De vrouw nam 't briefje uit een vaas
't was haar toerbericht van den huisbaas
Onze meubels, tafel en bed
Die worden morgen vroeg op straat gezet

Als g'opstaat snikt zij met oogen rood
Dan vindt gij er wellicht geen kruimel brood
Ach! Wie beschrijft in dien stond moeders boezemleed
Als zij knaapje zonder voedsel naar zijn bedje deed
't riep: Moeder, o mijn buikske doet zoo zeer
Mijn handjes zijn van vasten schier ontvleeschd
In haar armen gaf het den geest
't was koud en het sneeuwde op straat
Zij trok naar 't kasteel met een bleek gelaat
Aan den rijkaard klaagt zij haar nood
Ach! Mijn braven man is van gistren dood

En daar blaast mijn allerliefste srpuit
In d'armen haren laatsten adem uit
Maar hoe droef d'arme vrouw haar tranen vergoot
Werd zij door den huisbaas brutaal van de deur gestoot

Het is nacht, juist was er een feest gedaan
Den rijkaard raakt vol schrik een voorwerp aan
Op zijn dorpel lag zij versteven dood
't was die vrouw die hem kloeg haar nood

Wie hoort 't gesnik in d'arme stulp
't knaapje is alleen, 't heeft geen moederhulp
De sneeuw bedekt reeds 't somber graf
Niemand droogt zijne droeve traantjes af

Ach! Moeder g'hebt geleden alle smart
Die gij kon lijden in het gefolterd hart
Doch ieder traan die ontrolt van mijn bleeke hoon
Is een parel te meer op uwe martelkroon
Het kwijnde 't ontbeert de moederlijke min
Het knaapje trad nu het weezenhuis in
En eer zijn adem nu de borst ontvlood
Riep hij: ... Moeder... ontvangt... m'in in uwe ... schoot.